

Upraviteljsko Ljubljana, Kaniževa 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelki: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor, Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190

Računi pri pošti ček. zavodil: Ljub-
ljana št. 17 749

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din

Uredništvo:

Ljubljana, Kaniževa ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

JUTRO

Trenja v Rumuniji

Rumunija je že nekako pol leta izpostavljena najrazličnejšim notranjim in zunanjim težavam. Med dogodki, ki so bili v zadnjem času predmet splošne mednarodne pozornosti, moramo omeniti zlasti dva: strahotni pokolji v Žilavi in nekaterih drugih krajih ter praznovanje rumunskega narodnega praznika z govori, ki so bili izrečeni v transilvanskem mestu Alba Julija.

Temu notranjemu razpletu, ki je na eni strani vzbujal vtis, da sedanja rumunska vlada izgublja vaje iz rok na škodo splošne notranje varnosti, na drugi pa je znova postavil v ospredje vprašanje rumunsko-madžarskih odnosov, se je sedaj kot najpomembnejši dogodek v splošnem položaju Rumunije po poslednjih pretresih pridružila sklenitev daljnosežnega sporazuma z Nemčijo o skupnem sodelovanju pri izvajanju desetletnega načrta na političnem in gospodarskem področju.

Dogodki v Žilavi še sedaj niso pojasnjeni in najbrž še dolgo ne bodo. Kdo jih je izvršil in kdo stoji za njimi, je ostalo brez zanesljivega odgovora. Pri tem je treba poudariti, da se ta vprašanja niso postavljala toliko z moralnega ali pravnega vidika, kolikor s posebnim konkretnim: kako se bodo namreč poslej razvijali odnosi med Železno gardo in vlado? Ali so vodilni činitelji Železne garde v nasprotju z vlado generala Antonescu, ali pa sodelujejo z njo v soglasju? Dogodki zadnjih dni so kazali, da bi si jih brez soglasja ne mogli zamisliti. Pogrebne svečanosti, ki so sledile strahotnemu pokolju v Žilavi, so pripravile na noge ogromne množice pristavev Železne garde ter jih zbrale v Bukaresti. Toda v istem času so se zbrale v Bukaresti ter njeni neposredni okolici prav tako impozantne trume vojaštva, ki so spremljale potek svečanosti v popolni pripravljenosti.

Težko si je napraviti jasno sliko o zanesljivosti vesti, zlasti onih, ki govorijo o ukrepih vlade zoper povzročitelje pokolja in zoper izvršilce same. Vendar se zgoščujejo domneve, da gre za akcijo določene skupine v okviru železne garde, morda ekstremnih elementov, morda posebnih akcijskih celic. Da se vodstvo Železne garde z izvršnim činom ne bo istovetilo, leži na dlan. Toda zunanji svet se bolj zanima za vprašanje, kakšne činitele predstavljata ta akcijska skupina, kaj je njen program za bodoče in v koliko jo bosta mogla obvladovati vodstvo pokreta ter vlada sama. V težnji po zanesljivih odgovorih v naznačenem smislu se je osredotočevalo zanimanje zunanjege sveta za rumunske težave. Za sedaj vemo predvsem to, da je vlada — iz ogib nadaljnjim samovoljnim akcijam — razpustila posebno policijo Železne garde.

Vlada generala Antonescu ni vlada Železne garde, marveč predstavlja le sodelovanje z njo, dasi zelo tesno sodelovanje. Toda ena bistvenih potez pokreta, kakršen je Železna garda, je v tem, da je malo dostopna kompromisnim solucijam, pa da jako nerada deli oblast z drugimi, dasi zelo sorodnimi silami. General Antonescu se opira v prvi vrsti na armado, ki je v glavnem podedovala iz prejšnje dobe. Ako so nastali krvavi dogodki v Žilavi in drugod iz stremeljenj, ki se tudi glede notranje politike ter značaja vlade in celotne izvedbe državne preureditve ne ujemajo s sedanjim vodstvom legionarjev ali onim delom vlade, ki ga predstavlja general Antonescu s svojimi ožjimi sodelavci, ni še računati s popolnim pomirjenjem v Rumuniji.

Kdor količarko pozna dosedanje rumunsko politično življenje ve, da je samo caranistična (kmetska) stranka sposobna, da v nadaljnjem razvoju lahko pomeni resnega nasprotnika legionarjem. Pripomniti pa je ob tem, da je v dosedanjem razvoju med njima ni bilo najhujših nasprotij, verjetno zato ne, ker so bili narodni caranisti vse čas potisnjeni v opozicijo, pa so se pri tem nehoti — vsaj takratno — znašli z ramo ob rami s kodreanovci. Pravo razmerje se bo moglo izkristalizirati šele sedaj, pri čemer velja poudariti, da so caranisti poslednji zagovorniki demokratskega sistema in zakonitosti ter socialno in gospodarsko pravne smeri. Med njimi in legionarji bo težko mogoče poiskati kompromisov; govor voditelja Mania ob pogrebu Madgeara je povsem določno izpovedal takšne perspektive.

Drugi del težišča leži v zunanje-političnih odnosih. Znano je, da je Železna garda ves čas zahtevala popolno preusmeritev rumunske zunanje politike, predvsem pa naslonitev na politiko osi. Fatalno je postalo da je do izvajanja svojega zunanjega političnega programa dospela v trenutek, ko je državo zadela katastrofa z izgubo Besarabije, južne Dobruže in polovico Transilvanije. Rumunska zunanja orientacija ima danes konkretne osnove v dejstvu, da je pristopila k trojnemu

General Cavallero - naslednik Badoglia

Dosedanji načelnik glavnega italijanskega generalnega štaba, maršal Badoglio, je zaradi dogodkov v Albaniji prostovoljno odstopil — Grški pritisk je vedno hujši

Rim, 6. decembra. AA. (Stefani) S krajevim odlokom je maršal Italije Pietro Badoglio na lastno željo razrešen poslov načelnika glavnega generalnega štaba. Ugo Cavallero, armadni general zaradi zaslug, ki si jih je pridobil v vojni, je z drugim dekretom imenovan za načelnika glavnega generalnega štaba italijanskih oboroženih sil.

Maršal Badoglio je star 69 let. Ko je bil še zelo mlad, se je leta 1896 odlikoval v Afriki, leta 1911 pa v libijskih vojni. Dokazal je svoje visoke sposobnosti zlasti v svetovni vojni, na italijansko-avstrijski fronti. Eden izmed njegovih največjih uspehov je bilo zavzetje hriba Sabotina. Na tem hribu je trajal odpor avstro-ogrskih čet 14 mesecev; hrib je branil mesto Gorica, ki so jo potem zavzeli Italijani. Leta 1917 je bil maršal Badoglio podčef generalnega štaba generalisima Diaza in je mnogo pripomogel k pripravi na končno zmago. Badoglio se je s premaganim sovražnikom pogajal zastran premirja v villi Giusti. Po vojni je izvršil več pomembnih misij in je bil med drugim tudi italijanski veleposlanik v Rio de Janeiru.

Za časa abesinske vojne je Badoglio po bitki za Makalo prevzel za maršalom de Bonom vrhovno poveljstvo italijanske vojske in uspešno dovršil pohod proti Adis Abebi. Po abesinski vojni je postal maršal in šef italijanskega generalnega štaba. Italijanski generalni štab je bil tedaj tako preobnovan, da so mu bile podrejene vse italijanske oborožene sile, vojska, letalstvo in mornarica.

Novi načelnik italijanskega generalnega štaba, Ugo Cavallero, je znatno mlajši od svojega prednika. Star je 60 let. Že takoj po absolviranju višje vojaške akademije je pokazal izredne lastnosti. Udeležil se je vojne v Libiji, leta 1914 je bil postal tajnik in neposreden pomočnik šefa generalnega štaba, že takrat v začetku vojne proti Avstriji. Po letu 1917 je postal šef operativnega oddelka v vrhovnem poveljstvu in izredno odlično vlogo pri izvojevanju končne zmage. Zaradi izrednih zaslug je postal leta 1918 brigadni general. Nato je dve leti zastopal Italijo v mednarodnem vojaškem komiteju. Pozneje je dal slovo vojski in se z uspehom posvetil industriji. Leta 1925 so ga pozvali na začasnno službovanje in je postal podtajnik v vojnem ministru; to je ostal vse do leta 1928. Kot Mussolinijev pomočnik v vojnem ministru je posebno dosti priložnosti k izvedbi pomembnih reform v vojski. Leta 1926 je postal senator, leto dni nato je pa napredoval za divizijskega generala. Leta 1929 ga je kralj povzdignil v grofovski stan. Ko je zapustil vlado, se je ponovno posvetil industriji kot predsednik odbora v pomembnih tovarnah »Ansaldo« v Genovi. Od decembra 1937 je bil šef generalnega štaba v italijanski Vzhodni Afriki.

Ugibanja o vzrokih Badoglievega odstopa

New York, 6. dec. s. »Columbia B. S.« razpravlja o odstopu maršala Badoglia in pravi, da pač ni slučaj, da prihaja odstop Badoglia istočasno z vestjo, da so grške čete vkorakale v Santi Quaranto. Znano je, pravi dalje ameriška radijska postaja, da so Italijani posveščali Santi Quaranto že dolgo posebno pozornost. Pristališče je bilo moderno opremljeno in je dobilo po Mussolinijevi hčerki in soprogi zunanega ministra grofa Ciana celo ime Porto Edda. Dejstvo, da prav v tem trenutku prihaja vest o odstopu Badoglia, morda prida, da je hotela italijanska vlada z javno spremembo v vodstvu vojske naznačiti, da je bil nekdo odgovoren za neuspeh v Albaniji.

Glede novega šefa generalnega štaba generala Cavallera poudarja Columbia B. S., da je Cavallero v priznani najboljših odnosih z ministrskim predsednikom Mussolinijem in da je za čim ožje vojaško sodelovanje med Italijo in Nemčijo.

Dalje navaja Columbia B. S. tudi prve nemške komentarje k odstopu marša a Ba-

dogila in imenovanju generala Cavallera. V Berlinu so izjavljali na merodajnih mestih, da ne morejo k spremembam povedati ničesar drugega, nego da je maršal Badoglio, ki je igral veliko vlogo pri prenosu italijanske armade, sam odstopil. Za novega šefa italijanskega generalnega štaba Cavallera izjavljajo v Berlinu, da Nemčija njegovo imenovanje pozdravlja, ker je Cavallero znan tudi kot velik prijatelj Nemčije. Igral je že doslej veliko vlogo v organizaciji nemško-italijanskega vojaškega sodelovanja in je član tako vojaškega kakor tudi gospodarskega mešanega italijansko-nemškega odbora.

Končno citira Columbia B. S. še komentar angleških krogov k odstopu maršala Badoglia. V Londonu so danes izražali mnenje, da se maršal Badoglio ni strinjal z vojaško politiko rimske vlade in da je zato podal ostavko.

Odmev v Grčiji

Atene, 6. dec. br. (At. ag.) Vest o odstopu načelnika italijanskega generalnega štaba maršala Badoglia je izzvala v grških vojaških in političnih krogih ogromno pozornost. Splošno jo tolmačijo kot priznanje italijanskega poraza v Albaniji. Dejstvo, da je maršal Badoglio sam podal ostavko, tolmačijo tako, da je s tem odklonil odgovornost za dogodke v Albaniji

Grški pritisk na vsej fronti

Grške čete zasedle luko Santi Quaranto in kraj Premeti na epirski fronti, pri Podgračju ob Ohridskem jezeru planino Mokro — Tudi Argirokastro v grških rokah

Atene, 6. dec. j. (AP) Po poročilih, ki so prispela do danes opoldne v Atene, so grške čete že zasedle Santi Quaranto ob Jonskem morju. Pred zasedbo mesta so nastali na mnogih točkah v mestu veliki požari, ki so izbruhnili po umiku italijanskih čet. Zasedba te važne albanske luke pomeni za grško armado uspeh velikega obsega. Še večeraj so se okrog Santi Quarante bili ogroženi boji med napredujočimi grškimi četami in poslednjimi italijanskimi zaščitnicami, ki so krile italijanski umik.

Zasedba Santi Quarante pa je samo eden izmed uspehov, ki so jih grške čete v zadnjih 48 urah dosegle skoro na vseh bojiščih. Posebno močni so bili večeraj ves dan grški napadi tudi na centralnem frontnem odseku, kjer se je grškim četam nesrečilo spet osvojiti nekaj novega ozemlja.

Na severnem frontnem odseku je bilo grško napredovanje nekoliko manj uspešno, toda ne toliko zaradi italijanskega odpora, ki se še zmerom manifestira v obliki močnih protinapadov, kolikor zaradi silnih težav, ki jih delajo vojaškim premikom nenprehodni gorski grebeni, ki so ob sedanjem zimskem vremenu večini napredovanju neopredeljive ovire. Na severnem frontnem sektorju trenutno ni mogoče točno podati sedanjih pozicij grških čet, toda po poročilih, ki so na razpolago, kaže sedanja bojna črta nekako od točke severozahodno od Podgračja do vasi Paton, ki leži približno 10 km zapadno od Moskopla (Veskehoja).

V bojih, ki so se na tej črti razvijali zadnje dni so Grki ušli okrog 15 italijanskih oficirjev in 200 vojakov. Vojni plen, ki je v zadnjih dneh na bojišču padel v roke Grkom, pa obsega 8 tonov in 50 strelnic. Bili so bili mestoma silno ogroženi in je bilo na obeh straneh precejšnje število žrtev.

Največ uspehov so dosegle grške čete v zadnjih 24 urah. Kakor dokazuje že zasedba Santi Quarante, na centralnem frontnem sektorju. Tu so Grki zasedli tudi kraj Premeti, ki leži 7 km severozahodno od Petra.

Izguba Santi Quarante pomeni za italijansko armado v Albaniji zelo hud udarec. Dasi je pristališče razmeroma majhno, je

njiju uživa večje simpatije Berlina in katera se lahko v senci Nemčije čuti bolj zavarovano. Z najnovejšim sporazumom, ki ga je v četrtek sklenila z Rumunijo zaradi izvedbe rumunske politične in gospodarske desetletke, je Nemčija jasno pokazala, da ima velike interese v Rumuniji, interese, ki si jih hoče za daljšo dobo v naprej zavarovati. Rumunija pa je s tem v kratkem času nekaj mesecev prišla pod popoln nemški vpliv, in sicer predvsem politični vpliv s pristopom k berlinskemu paktu, nadalje pod vojaški vpliv z dovoljenjem za bivanje nemških čet na svojem ozemlju, sedaj pa še pod gospodarski vpliv z novim sporazumom, ki postavlja tako rekoč vse rumunsko gospodarstvo pod nemško nadzorstvo. Ako je torej Rumunija hotela Madžarski dokazati, da uživa v Nemčiji splošno zaščito in da je nieno sodelovanje z Berlinom zamišljeno kot vsestransko in trajno sodelovanje, ji je to z novim sporazumom popolnoma uspelo. V toliko si je Rumunija svoj položaj nasproti Madžarom gotovo precej popravila. O vseh drugih posledicah najnovejšega sporazuma z Nemčijo pa za sedaj še ni mogoče govoriti.

in da je Italija pričela vojno proti Grčiji v nasprotju s stališčem generalnega štaba, ki se je očitno zavedal težkoč, ki čakajo Italijane v Albaniji, a se je moral ukloniti političnemu vodstvu. Maršal Badoglio je užival glas izkušenega stratega in najboljšega italijanskega generala.

V ostalem izjavljajo v grških vojaških krogih, da spremembe v vodstvu italijanske vojske ne morejo ničesar spremeniti na dejanskem stanju, ki ostane slej ko prej neugodno za Italijane in ugodno za Grke.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 6. dec. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi naslednje 182. službeno vojno poročilo:

V Albaniji je sovražnik še nadalje izvajal močan pritisk posebno na našem levem krilu, kamor je prestavil oddelke svojih sil tudi z drugih frontnih odsekov. Naše čete so prehajale v protinapade. V borbah so se nad vsa pohvalo izkazale čete divizij »Arezzo« in »Venezia«. Naša letala so uspešno napadala grške ceste v zaledju fronte ter zbralejo se sovražne čete, ki so bile bombardirane in obstrlejevane s strojnimi. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

vendar služilo kot eno izmed glavnih oskrbovališč za italijansko armado. Italijani so imeli tu velika skladišča živeža in vojnega materiala. Razen tega predstavlja Santi Quaranta važno cestno križišče, kjer se stekata velika obalna cesta, ki prihaja od Valone ter prečna cesta, ki se vlje skozi izredno težak teren proti Korici. Vsa ta cesta do orice je zdaj za Italijane izgubljena in se bo ta izguba v potrebnih premetstvih italijanskih čet zelo neprijetno občutila.

Po zadnjih poročilih, ki so prispela s fronte, se je Grkom na severnem bojišču z nekaterimi močnimi napadi posrečilo popolnoma osvojiti vse italijanske pozicije na planini Mokro. Borbe za te pozicije so se bile skoraj neprestano 48 ur in so se končale s popolnim grškim uspehom. Italijanske čete so imele zelo težke izgube na ljudeh in vojnem materialu. Precej Italijanov je bilo tudi ujetih.

Po grški vojaški statistiki znaša vrednost vojnega materiala, ki so ga Grki zaplenili v svoji ofenzivi do 5. decembra, približno milijardo drahem. Med drugimi orožjem, ki se nahaja v tem vojnem plenu, je tudi približno 500 strelnih pušk.

Grško uradno poročilo

Atene, 6. br. (At. ag.) Danes opoldne je bilo tu službeno objavljeno, da so Grki zavzeli Santi Quaranto, tretjo največjo luko v Albaniji. Italijani so jo v poslednjih 36 urah docela izpraznili in se umaknili proti 50 km oddaljenemu mestecu Hitari, ki leži severno od Santi Quarante.

Atene, 6. dec. je (Reuter.) Posebni Reuterjev dopisnik v Atenah, Maurice Lovell, poroča danes opoldne:

Navzile temu, da so Italijani Santi Quaranto na več krajih zažgali, da bi uničili skladišča, so grške čete zasedle v mestu velikanske množice vojnega materiala. Izpred Argirokastro, ki ga italijanske čete izpraznjujejo, poročajo prav tako, da so bili v mestu opaženi veliki požari.

Atene, 6. dec. s. (Tass.) United Press javlja, da so grške čete v četrtek zasedle vas Masgalon pri Argirokastu. Pri tem je bil ujet en italijanski bataljon.

V srednjem delu fronte so Grki v četrtek napredovali dve miljii dalje od Premetja.

Pri Podgračju so Italijanske čete sedaj popolnoma izpraznile planino Kamja in Mokro.

Atene, 6. dec. s. (Columbia B.S.) Grki javljajo, da Argirokastro še niso zasedli, da pa je pričakovati padca mesta vsak čas. Italijani so Argirokastro že popolnoma izpraznili in mesto sedaj gori. Italijanski oklopni oddelki krijejo umik italijanske vojske.

Zaplenjen rušilec

Atene, 6. dec. s. Associated Press javlja, da so Grki v pristališču Santi Quaranti zaplenili italijanski rušilec, ki so ga angleška letala pri napadu v sredo poskovala.

Grkom je padlo v Santi Quaranti v roke tudi mnogo vojnega materiala.

Tudi Argirokastro že v grški oblasti

Atene, 6. dec. s. (Reuter.) Nocoj je bilo objavljeno naslednje uradno poročilo: Argirokastro prestolnica južnozahodno Albanije, je v teku zadnjih 48 ur italijanska vojska izpraznila. Evakuacija je bila snoči dovršena.

Associated Press javlja, da so grške čete danes opoldne Argirokastro že zasedle in zajele pri tem 1000 italijanskih ujet-

nikov. Vest o vkorakanju grških čet v Argirokastro še ni uradno potrjena.

Letalske akcije v Albaniji

Atene, 6. dec. j. (AR.) Grško in italijansko letalstvo sta bili tudi večeraj zelo aktivni na vseh sektorjih albanskega bojišča. Napadi so bili usmerjeni v prvi vrsti na ceste in pota v frontnem zaledju, kakor tudi zbiralne točke ter osk bo ališča. Nadalje so lovski in bombna letala podpirala tudi napade pehote.

Atene, 6. dec. j. (AR.) Po grških uradnih podatkih je bilo v večeršnjem velikem zračnem spopadu med angleškim in italijanskim letalstvom na albanski fronti sestreljenih osem italijanskih letal 7 nadaljnih italijanskih letal je bilo hujo poškodovanih tako da so se le s težavo še držale v zraku. Angleško letalstvo ni imelo nobene izgube.

Z naše meje

Bitoli, 6. dec. p. Na frontnem odseku izpred Podgračja proti Elbasanu se je čulo čanes ves dan močno topovsko streljanje ter živane ogenj; strelje. S'šale so se tuaj ekspl. ozije ročnih granat, kar oriča, da se b. v. na tem odseku ogorčene borbe. Po poročilih, ki prihajajo preko meje z albanskega ozemlja, napredujejo grške čete korak za korakom in po vrsti zavzemajo posamezne strateške točke. Vsi dosednji italijanski protinapadi so bili odbiti. Danes je prišlo do hude bitke pred selom Lano. Nekateri oddelki grških čet se že spuščajo po dolini Skumbe in so prodrii danes do kraja Čukus. Druga grška kolona prodira po dolini Vojske. Italijani dovažajo po vseh iz albanskih krogov še vedno nove čete in kopčijo v zaledju vojni material, da bi mogli v ugodnem trenutku pričeti protiofenzivo. Prav tako pa tudi Grki postopajo skrajno previdno, se na vsaki novo zavzeti postojanki zavarujejo in dovažajo nove čete, da bi mogli brez prestatka nadaljevati zasledovanje umikajočega se sovražnika.

Vojna v Afriki

Rim, 6. dec. br. (Stefani.) V severni Afriki je prišlo do spopada pred v. et na področju južno od Sidi el Baranja. Sovražnik je bil pogman v beg. Na bojišču je pustil svoje orožje in strelivo. Sovražna letala so odvračala nekaj časa na področje okrog T. bruka, kjer sta bila vojaka ubita in 2 ranjena, ter na področju okrog Soluma in Sidi el Bua. I. j. kjer pa ni bilo ne škode ne žrtev.

Kairo, 6. dec. s. (Reuter.) Današnji komunik. poveljstva angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja:

V Zapadni puščavi v Egiptu ni nobene spremembe v položaju. V Sudanu so pri Galabatu naše bojne izvidnice napadle sovražne postojanke strelje. Sovražnik je utrdel znatne izgube. Zaplenili smo mnogo orožja in vojaške opreme. Tudi pri Kasali in na kenjski fronti so se udeleževale naše izvidnice.

Rodezijski bombniki so napadli sovražni motorizirani oddelki pri Kasali. Vrgli so več bomb in streljali tudi s strojnimi.

Angleška letala so izvedla več uspešnih izvidniških poletov na raznih frontah ter zbrala važne informacije.

Nobeno angleško letalo ni bilo izgubljeno v teh operacijah.

Madžarski tisk o zblizanju z Jugoslavijo

Budimpešta, 6. dec. p. Celokupna madžarska javnost z velikim zanimanjem spremlja izboljšanje odnosov med Budimpešto in Beogradom. Pri tem naglašajo v madžarskih političnih krogih, da dohva izboljšanje odnosov z Jugoslavijo značaj iskrenega prijateljstva, ki je našlo telo na popolno razumevanje tudi pri Italiji in Nemčiji. Italijanski in nemški tisk posvečata temu razvoju posebno pozornost in podčrtavata veliko važnost zblizanja med Jugoslavijo in Madžarsko, ki prihaja do izraza tudi v medsebojnih obških, ki so bili izvršeni v zadnjem času in ki se pričakujejo tudi v bližnji bodočnosti. Kar se tiče stališča Jugoslavije, je to stališče bilo že ponovno jasno označeno. Jugoslovenska zunanja politika stremi po izboljšanju odnosov z vsemi sosedni in v ta okvir spada tudi zblizanje z Madžarsko. Jugoslavija je strogo nevtralna država in s tega stališča gleda tudi na načrti razvoju dogodkov. Jugoslovi. želi ohraniti svoje dosedanje stališče napram vsem sosednim državam, prav tako pa tudi napram Nemčiji, Italiji in Rusiji.

Razgovori med Sofijo in Ankaro

Rim, 6. dec. p. »Tribuna« beleži vesti o diplomatskih razgovorih med Sofijo in Ankaro. Rezultat teh razgovorov, ki se držijo v najstrožji tajnosti, še ni znan. Vsekakor pa sodijo v diplomatskih krogih, da se nanašajo na skupne probleme in na stališče, ki ga bosta zavzeli Bolgarija in Turčija glede grško-italijanskega konflikta. V zvezi s tem beleži »Tribuna«, da je imel italijanski poslanik v Sofiji Magistrati dolg razgovor z bolgarskim zunanjim ministrom Popovom.

MOŽNOST ZIMSKEGA NAPADA NA ANGLEŠKO OTOČJE

Znaki, po katerih sklepajo angleške merodajne vojaške osebnosti, da se pripravljajo Nemci na izkrcanje na angleških tleh

London, 6. dec. j. (Ass. Press). Pojačeni nemški letalski napadi na Anglijo, zlasti pa na pristanišča, kakor tudi obnovitev zimskega topovskega ognja proti Doveru in okolici, so v merodajnih angleških krogih ponovno povzročili razmišljanja o možnosti zimskega napada na angleško otočje. Po mnenju nekaterih angleških vojaških osebnosti tak napad ne bi bil izključen. Čeprav škoda, ki jo povzroča nemško bombardiranje in obstreljevanje v tisti deli Anglije, ki naj bi bil prvi cilj nemškega izkrcanja, ni tolikšna da bi mogla tvoriti resno pripravo za kakšno akcijo, vendar bi se dalo ravno po streljanju nemškega daljnostrelnega topništva sklepati, da s temi strelji nemško vojaško vodstvo otpa-va teren, kje bi bila najugodnejša točka, na kateri naj bi nemška vojska poizkusila stopiti na angleška tla.

Ugotovljeno je bilo, da se je število daljnostrelnih topov na francoski obali nasproti Dovera, navzlic neprestanim angleškim bombnim napadom spet znatno pomnožilo. Ti topovi pa nikakor ne izvirajo iz Maginotove črte, kakor se je prvotno domneva-

lo, marveč so poseben nemški izdelek. Topovi niso po dotedanjih izkušnjah približno 50 km daleč kakor je bilo dodatno ugotovljeno, ti topovi niso trdno ugrajeni v svoja oporišča, marveč so razmeroma zelo gibljivi. Na podlagi tega sklepajo v angleških vojaških krogih, da nameravajo mor- da Nemci po pripravljenem ognju ki bi jim omogočil izkrcanje na angleških tleh, takoj nato demonstrirati in prepešati v Anglijo kjer naj bi bil potem poglavito ofenzivno orčje proti angleškim utrjenim točkam. Proti temu namertu pa govori dejstvo, da prevoz takih topov preko Kanala nikakor ne bi bil posebno lahek niti ne ob normalnih prilikah, kaj šele pod gnjem angleške obrambe.

London, 6. dec. j. (Ass. Press). V četrtek zvečer je nenadno daljnostrelna topništvo ob Rokavski prelivu spet otvorilo dokaj močan ogenj na Dover in okolico. Grana- te so padale do 35 km globoko v zaledje mesta. Obstreljevanje je trajalo precej časa, vendar ni bila povzročena nikakoli omembe vredna škoda.

rabili mnogo municije. Ko je parnik »Carnarvon Castle« zasledoval sovražno ladjo, je bil lažje poškodovan. Na ladji je bilo nekaj človeških žrtev, katerih sorodniki bodo čim prej obveščeni. Kakšno škodo je pretrpel sovražnik, še ni točno znano. Končno se je sovražna vojna ladja z veliko hitrostjo oddaljila proti severu.

»Carnarvon Castle« je motorna ladja z 21.222 tonami. Zgrajena je bila leta 1926 in je bila pred vojno dobro znana kot eden najhitrejših angleških luksuznih potniških parnikov. Pred kratkim je bila ladja po- popolnoma modernizirana. Leta 1938 se je »Carnarvon Castle« posebno proslavila z brzotim rekordom, ki ga je dosegla na vožnji iz Anglije v Capetown v Južni Afriki.

Klici ladij na pomoč

New York, 6. dec. s. (United Press). Angleška radijska postaja Makay je ujeta klice na pomoč, ki jih je poslala neka angleška ladja, ki se je nahajala 400 milj zapadno od angleške obale. Prav tako so bili ujeti klici na pomoč z druge angleške ladje, oddaljene 700 milj od Setlandskega otočja. Tudi dve grški ladji sta klicali na pomoč, in sicer petrolejska ladja »Taigos« in ladja »Argirinos«. Vse ladje javljajo, da so bile napadene od sovražnih pod-

Naš parnik »Četvrti«

se je rešil

London, 6. decembra. AA (Reuter) Jugoslovanski parnik »Četvrti« (1937 ton) je neka irska patrolna ladja brez težav prišla v valencijsko pristanišče. Kapitan ladje in posadka 22 moških, ki so imeli vkrcati v rešilne čolne, ki so ladjo napadli neki nemški bombnik v nedeljo, so se izkrcali živ in zdravi.

Rusija in Kitajska

Moskva, 6. dec. j. (Ass. Press). Dodatno k večeršnjim objavam agencije Tasa, da je sovjetski poslanik spručil japonski vladi, da bo ostala politika Sovjetske unije napram Kitajski neizpremenjena, pripominja- jo v merodajnih moskovskih krogih, da je sovjetski poslanik to politiko, tudi podrobo- nejše naznačil in namestniku japonskega zunan- jeg ministra zagotovil, da bo Sovjet- ska unija ostala še nadalje v prijateljskih odnosih s Čangkajskovo vlado v Čung- kingu.

Odnosi Nemčije do Čangkajskove vlade

Berlin, 6. dec. s. (Tass). Na konferenci tiska je bilo večeraj inozemskim novinar- jem rečeno v nemškem zunanjem minist- rstvu, da bodo za sedaj diplomatski odno- šaji med Nemčijo in Čangkajskovo vlado ostali brez spremembe, kakor tudi Japo- nci še vedno vzdržuje diplomatske stike s holandsko vlado, ki ima svoj sedež v Lon- donu.

V nemških krogih izjavljajo, da še ni jasno, kako se bodo ti odnosi razvijali v bodoče. Za enkrat je znano, da je Japo- nci ne samo v diplomatskih odnosih s holandsko vlado, temveč se tudi še pogaja s holandsko vzhodno ladjo. Tako v nem- ških krogih tudi ne pričakujejo, da bi za- radi podpisa pogodbe med Japonsko in Vančingvejem prišlo do spremembe v od- nošajih med Nemčijo in maršalom Čang- kajskim.

Anglija ne bo odst- pila Singapura

Singapor, 6. dec. s. (Tass) United Press objavlja izjavo ki jo je podal novoimeno- vani vrhovni poveljnik angleške vojske na Daljnem vzhodu letalski maršal Brook- Pappan. Ta je predvsem poudaril da bodo Angličani morali ojačiti svoje vojaške sile v Birmi, Malaji in Hongkongu. Napovedal je tudi, da bo v doglednem času osebno po- štel Hongkong. Avstralijski in Nov. Zelan- dijski Maršal je nadalje omenil, da mu je pred odhodom iz Londona izjavil minist- ski predsednik Churchill, da Anglija v no- benem primeru ne bo opustila Singapura kot vojaškega in pomorskega oporišča.

Rojstni dan regenta Horthyja

Budimpešta, 6. dec. p. Po vsej Madžar- ski so danes na svečan način proslavili rojstni dan regenta Horthyja. Po vseh cer- kvah so bile službe božje, občinske upra- ve pa so imele izredne svečane seje. Po- sebno svečane so bile proslave v novo pri- ključenih pokrajinah.

Ukinjeni varnostni ukrepi v Bolgariji

Sofija, 6. dec. p. Uradno je bilo objav- ljeno, da so ukrepi za zatemanje, ki so bili prvotno odredjeni za danes in prihod- nje dni, odlogeni za nedoločen čas.

Pomen Irske za Anglijo

V sedanjem položaju je Irska prav zaprav oporišče Nemčije za borbo proti Angliji

London, 6. dec. j. (Ass. Press) Ugledna angleška finančna revija »Banker« objav- lja v zadnji številki izredno oster članek proti nemogočemu stališču, na katerem trdovratno vztraja Irska, ne upoštevajoč, da gre v sedanjem boju, ki ga bje Anglija ne samo za angleške interese, mar- več v enaki meri tudi za interese Irske. List naglašja, da pač nihče ne more pre- zreti, da je Irska v svojem gospodarskem življenju v vseh glavnih faktorjih popol- noma odvisna od Velike Britanije. Njeni finančni interesi stoji in padajo z zmago Velike Britanije. »Banker« se nato po- drobno bavi z gospodarsko in strateško povezanostjo Irske z Anglijo ter ugotov- lja, da navzlic tej povezanosti skuša Irska hoditi strateško neka svoja pota, ki so povsem nemogoča v sedanjem položaju.

„Naš položaj je dober!“

Izjave predsednika vlade Dragiša Cvetkovića na posve- tovanju članov beograjskega mestnega sveta

Beograd, 6. decembra. a. Snoči je bila v mestni posvetovalnici konferenca članov mestnega sveta za Beograd, Zemun in Pančevo. Na povabilo župana Tomića je prišel na konferenco tudi predsednik vlade g. Cvetković. V odgovoru na županov pozdrav se je poleg komunalnih zadev beograjske občine dotaknil tudi splošnih državnih vprašanj in je med drugim iz- javljal:

»Gotovo vam je vsem na jeziku vpra- šanje: Kakšen je danes položaj naše do- movine, kakšen je mednarodni položaj Ju- goslavije? Po zaslugi pametne, premišlje- ne in jasne politike, ki se ne vodi od več- raj na danes, politike, ki jo je najvišje mesto orisalo še pred več leti, moremo reči, da je naš mednarodni položaj dober. Prestali smo mnogo težkih in motnih, ni- smo jih še vseh prebrodili, toda prepričani smo, da bomo, ravnanje se po načelih, po katerih smo se do danes ravnali, prestali v miru tudi v bodoče vse krize in vse nevarnosti, ki vladajo okoli nas.«

Da smo mogli voditi takšno politiko in da jo moremo zlasti v teh trenutkih vo- diti, se imamo v prvi vrsti zahvaliti našim notranjim razmeram, ki jasno kažejo, da smo v vprašanjih, ki so splošnega značaja

za nas vse, in kadar gre za najvišje ko- ristni domovine, popolnoma soglasni i Srb i Hrvat i Slovenci. Po zaslugi te notranje politične konsolidacije in narodnega spo- razuma z dne 26. avgusta lanskega leta, lahko ugotovimo, da lahko mirno gledamo na vse dogodke danes in jutri. Ko se bo pozneje to važno politično dejanje preso- jalo, bomo šele lahko njegov pomen pre- merili s pravim merilom. Šele tedaj se bo videlo, koliko pametnega in modrega se je storilo kljub vsej kritiki, ker se je v teh težkih mednarodnih razmerah uredil kom- pleks naših notranjih vprašanj.«

Predsednik vlade je nato govoril o na- logah občinskih uprav, zlasti mestnih, v današnjih neustaljenih razmerah. Dejal je, da se v takem času ne dajo izvajati dol- goletni občinski načrti, temveč da morajo občine misliti predvsem na brezhibno opravljanje tekočih zadev, pri čemer mo- rajo zlasti gledati, da bodo prebivalstvo preskrbele z zadostno prehrano po znosnih cenah. Občine morajo urediti svojo poli- tiko tako, da bodo zadostile potrebam gospodarsko najbogatših meščanov.

Izjavljajo predsednika vlade so bila večkrat prekinjena z živahnimi odobrava- njem zbranih članov mestnega sveta.

Okrog ameriškega posojila Veliki Britaniji

Odpisalec angleške vlade Philipps proučuje z ameri- ško vlado možnosti, kako naj bi Anglija plačala nova naročila vojnega materiala

Washington, 6. dec. s. (Columbia B. S.) Podtajnik angleškega finančnega minist- rstva Philipps je danes prišel s svojimi posvetovanji z ameriško vlado. Najprej je posetil finančnega ministra Morgenthaua. Poluradni ameriški komentar k njegovim razgovorom pravi samo, da namerava Phi- lipps proučevati možnost, kako naj bi An- glija plačala nova naročila vojnega mate- riala v Zedinjenih državah. Glede vpraša- nja, ali bodo posvetovanja obsegala tudi možnost dovolitve ameriške finančne po- moči Angliji, je slišati za enkrat samo ug- banja. Philipps sam je, kakor znano, ob svojem prihodu zanikal, da se je prišel po- gajati za posojilo, na drugi strani pa je ne- davno angleški veleposlanik lord Lothian napovedal, da bo Anglija krmal rabila kreditne v Zedinjenih državah.

Ameriški izolacionisti še vedno odločno nasprotujejo vsaki možnosti dovolitve po- sojila Angliji. V izolacionističnih krogih izjavljajo, da pač ni pričakovati, da bi pla- čala Anglija svoje dolgeve sedaj, če j'h ni v vojni od leta 1914 do 1918. Znani izola- cionisti senator Taft je pa dejal, da naj bi Zedinjene države, če je že govora o finan- čni pomoči Angliji, rajši to finančno po- moč dale v obliki daru in ne kot posojilo. Obenem se je postavil na stališče, naj bi bila finančna pomoč dovoljena najprej Ka- nadi.

Nemške informacije

Washington, 6. dec. j. (DNB.) Na več- rajšnji tiskovni konferenci je bilo zuna- njemu ministru Hullu med drugim zastav- ljeno tudi vprašanje, ali namerava Ame- rika v bližnji bodočnosti dovoliti morda tudi Angliji slično posojilo, kakor ga je dovolila zdaj Argentini. Hull je vprašanje zanikal. Ponovil je svojo že pred nekaj časa dano izjavo, v kateri je naglasil, da Zedinjene države lahko državni denar po- sodijo kakor vojskujoč se državi le z iz- recnim privoljenjem kongresa. Nato je Hull navedel tudi ameriško posojilo kitaj- ski vladi v Čungkingu ter je poudaril, da

Kaj pripravljajo Japonci

Šanghaj, 6. dec. j. (United Press) V ne- vtrajnih vojaških krogih v Šanghaju razpo- lagajo z informacijami, da je Japonska kon- centriral veliki število svojih transport- nih ladij v Hainanu. Prav tako je bilo opa- ženih več japonskih transportnih parnikov na poti iz Hainana v smeri proti jugu. Po mnenju nevtrajnih vojaških krogov gre za velike japonske vojaške transporte. Ni še povsem očitno, ali pripravljajo Japonska v kratkem kako večjo vojaško akcijo proti kakemu tujemu ozemlju na Daljnem vzhodu.

Maršal Mackensen 90 letnik

Berlin, 6. decembra. AA. (DNB.) Mar- šal August v. Mackensen je danes dosegel 90. leto svoje starosti. Popularni vojsko- vodja iz svetovne vojne je pri tej prilož- nosti dobil mnogo čestitk iz vseh krajev Nemčije.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Stomilijonsko posojilo Argentini

Washington, 6. dec. j. (AR) Zaskladno ministarstvo Zedinjenih držav je skupaj z ameriško banko za izvoz in uvoz izvršilo načrt, po katerem bo dovoljeno Argen- tini posojilo 100 milijonov dolarjev za pod- poro argentinske valute.

Posojilo bo dano Argentini v prvi vrsti zaradi tega, da se iz argentinske trgovine, industrije ter vobče iz vsega argentinske- ga gospodarskega življenja v čim večji meri poizkusi izločiti vpliv nekih izven- ameriških držav, ki postaja zadnji čas zmerom močnejši. Kakor naglašajo v ame- riških finančnih krogih, se bodo s tem po- sojilom znatno krepile gospodarske vezi, ki priklapajo Argentino na Zedinjene dr- žave.

Svečana otvoritev splitskega gledališča

Split, 6. dec. o. Snoči so v Splitu sve- čano otvorili stalno Hrvatsko narodno gledališče. Svečanost se je izpremenila v veliko manifestacijo hrvatske kulture. K otvoritvi gledališča je prišel tudi vodja izpostave hanske oblasti v Splitu Mato Bulić, ki je opravil otvoritvene formalno- sti. V gledališču so ob tej priliki govorili svetnik hanske oblasti iz Zagreba dr. Slavko Eabić, ki je prečital poslanico hr- vatskega bana, ki Splitu čestita k velik pridobitvi, dalje splitski župan Josip Bri- kić, intendat gledališča Ivo Tijardović ter intendat zagrebskega gledališča Aleksan- der Freudenreich. Sledili sta uprizoritvi dramatizacije Maruličeve »Judite« ter igre »Splitu grde« prof. Rabadana. Občinstvo je bilo navdušeno.

Iz državne službe

Beograd, 6. dec. p. Premeščena sta ve- terinarski svetnik dr. Fedor Jerina iz No- vega Kneževa in Novi Bečel in veterinar- ski svetnik Josip S'anc od banske uprave v Nišu v Novi Kneževac.

V železniški službi so premeščeni pro- metni uradniki Jože Berlić iz Trbovelj na Jesenice, Jože Petermster z Jesenic v Tr- bovlje, Matej Pavlović iz Dvaja-Mojtra- ne v Mokronog-Bistrico, Viktor Lešnik iz Brega v Savski Marof, Miroslav Krajnc iz Polčan v Nomenj, Ilija Petković iz Hraštnika v Sevnico, Anton Puntar iz Za- gorja v Novo mesto, Ljubomir Hinić iz Podnarta-Krope v Poljčane, Adalbert Ve- ber z Lesc v Kočevje, Stojan Petrović z Rakava v Novo mesto, Miroslav Kovič iz Kurilnice na Jesenicah v Ljubljano, Ru- dolf Majce iz Kurilnice v Ljubljani v Ma- ribor, nadzornika proge Anton Barbič iz Novega mesta na Pragersko in Pavel Je- ras iz Ormoča v Novo mesto, prometnik Danijel Zevnikar iz Nomenja v Breg. Va- silij Sekulić iz Vuhreda-Marenberg na Grobleto, Anton Jenko iz Maribora na Je- senice ter Bogomir Gerlić iz Maribora na Zidani most.

Vremenska napoved

Zemunska: Toplejšje v državi, posebno v južnih krajih. Prevalovalo bo oblačno in megleno vreme. Ponekod dež in sneg.

Portsmouth — glavni cilj

V noči od četrta na petek so nemška letala sesula tovor rušilnih in zažigalnih bomb na Portsmouth, napadla pa so zopet tudi London

London, 6. dec. j. (Ass. Press.) V minu- ti noči je vladalo nad angleškim otočjem precej neugodno vreme za letalske napa- de, kar pa nemškega letalstva ni zadržalo, da ne bi že v zgodnjih večernih urah poizkusilo v veliki meri obnoviti napad na London in na južno Anglijo. Cim se je zmrznilo, so že preletele angleško oba o močne skupine nemških bombnikov, ki so se usmerile deloma proti Londonu, de- loma pa proti Portsmouthu na južni an- gleški obali. V Londonu je bil že ob 18.30 zvečer dan prvi letalski alarm. Kmilu nato so se v mestu začele prve bombe eksplozivje. Ker je bilo vreme zelo ne- pregledno, so bile vržene bombe ne glede na določene cilje in so zadale razna privatna posojila v vseh londonskih okraih. Hu- do so bila poškodovana v Londonu tudi nekatera trgovinska posojila. Zažigalne bombe, ki so bile vržene v velikem števi- lu, so zanetile na več mestih požare, ki so pa zaradi energičnega poseza gasilcev ostali samo krajevnega značaja. Število človeških žrtev v Londonu ni bilo veliko in tudi povzročena škoda ni posebno ob- čutna.

Znatno hujši napad kakor na Lond- n, je doživelo pristanišče Portsmouth, ki je bilo, kakor je znano, že v začetku nem- ške zračne ofenzive proti Angliji hudo prizadeto. Tudi v minuti noči je bilo vr- ženih na mesto izredno veliko število ru- šilnih kakor tudi zažigalnih bomb vseh kalibrov, ki so povzročile znatno ško- do na luskih napravah ter na stanovanjskih, trgovskih in industrijskih posojilih v me- stu. Hudo je bilo v Portsmouthu poško- dovano tudi neko javno posojilo. Na mnogih mestih so v luki ter v mestnih okrajih izbruhnili požari, ki so do jutra zaposlevali gasilstvo. Nemški bombniki so prileteli nad Portsmouth v več zapo- rednih valovih, ter je bil napad precej dolgotrajen. Okrog polnoči je spet zavla- dal mir.

Razen Londona in Portsmoutha so nem- ška letala zvečer vržala tudi nekaj bomb na neko mesto v vzhodni Angliji, kjer na ni bila povzročena večja škoda in tudi človeških žrtev ni bilo.

Čez dan ni bilo napadov

London, 6. dec. s. (Reuter.) Sovražna le- talska aktivnost nad Anglijo je imela da- nes podnevi izredno majhen obseg. Do več- era je bilo znano samo, da je posamično sovražno letalo po 16. uri napadlo neko južnovzhodno angleško mesto. Napad je povzročil malo škode in nobenih žrtev. Si- cer sta bili nad Anglijo danes opaženi samo eno ali dve sovražni izvidniški letali, ki pa nista metali bomb.

London, 6. dec. s. (Reuter.) Holandska vlada v Londonu javlja, da je zadnje čase v aktivni službi ob strani angleške vojne mornarice 22 častnikov in mornarjev ho- landske vojne mornarice izgubilo življe- nje.

Podvigi angleškega letalstva

London, 6. dec. s. (Reuter.) Letalsko ministarstvo javlja: Večeri podnevi so an- gleški bombniki napadli oporišče sovraž- nih podmornic v Lorientu, tovarno elek- trotehničnih in kemijskih proizvodov v Eindhovenu na Nizozemskem ter letali- šči v Rotterdamu in Hamstedu na Nizo- zemskem.

Ponoči so bile zaradi slabete vremena vse operacije angleških bombnikov od- vedane.

Dve angleški letali se nista vrnila z red- nih izvidniških poletov.

Letalsko ministarstvo javlja nadalje da so angleška letala o priliki napada na Turin v sredo zvečer metala na mesto tu- di fotografije, ki kažejo poškodbe italijan- skih vojnih ladij v Tarantu po angleškem letalskem napadu.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 6. dec. br. (DNB.) Vrhovno po- veljstvo nemške vojske je danes opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Ma južnem Atlantskem oceanu je pri- šlo, kakor je bilo že objavljeno do spo- pada med neko nemško in neko angle- ško pomorsko križarko. V spopadu je bi- la angleška ladja hudo poškodovana. Ne- ka podmornica je potopila 4 sovražne tr- govinske ladje s skupno 13.000 tonami; 2 od teh ladij sta pluli v konvoju. Skupine bojnih letal so v noči na 5. december napadle London, Birmingham

in Southampton. V vseh treh mestih so izbruhnili večji in manjši požari, ki so jih povzročile nemške bombe. Podnevi se je omejevalo nemško letalstvo na posamezne motilne napade na London in nekaj na- daljnjih krajev v južni in srednji Angli- ji.

V noči na 6. december sta bila London in Portsmouth spet hudo napadena od nemških bombnikov. Miniranje angleških luk se je nadaljevalo. Daljnostrelne ba- terije vojne mornarice in vojske so učin- kovito obstreljevale sovražne konvoje vzhodno od Dovera.

Nekaj angleških bombnikov je v noči na 6. december prodrlo nad zapadne pre- dele Nemčije, niso pa bombardirali no- benega kraja.

Sovražne izgube so znašale večeraj skup- no 10 letal. 6 jih je bilo sestreljenih v letalskih spopadih. 7 lastnih letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Poškodovani građovi angleške kr. rodbine

London, 6. dec. s. (Ass. Press.) Danes je bilo uradno sporočeno, da je te dni ob priliki nemškega letalskega napada več bomb padlo v bližino kraljevega gradu v Windsoru. Pri tem bi bili kraljev brat, Gloucesterski vojvoda, skoro zadet od bomb. Tudi mesto Windsor je bilo pri napadu poškodovano.

Dalje javljajo, da so bombe padle te dni v bližino kraljeve palače v Edinbur- ghu. Stekla na oknih palače so deloma popokala. Kraljeva zbirnica v bližini je ostala nepoškodovana.

V Southamptonu divjajo še vedno požari

New York, 6. dec. j. (AR). Kakor jav- ljajo poročevalci ameriških agencij iz South- hamptona, je tamkaj gasilstvo še zmerom zaposleno z gašenjem požarov, ki so bili zaneteni ob priliki zadnjega napada na luko in mesto Gasilstvo je pretrujeno in komaj še zmaguje težavni posel. Iz nešte- tih cevi so gasilci brizgali vodo na goreča posojila tudi še večeraj dopoldne, ko je an- gleški kralj obiskal hudo prizadeto mesto.

20 leteti trdnjav na poti v Anglijo

New York, 6. decembra. AA. (Tas.) Ameriški tisk objavlja novico, da je ame- riška vlada uradno odobrila da naj se Angliji pošlje 20 takozvanih leteti trd- njav. Letala bodo poslali v Kanado, od- tam pa v Anglijo.

„Angleži morajo biti vedno dobre volje“

London, 6. dec. s. (Reuter) V Portsmou- th je govoril danes notranji minister Mor- rison pred člani civilne zaštite proti letal- skim napadom. Morrison je svari Angleže pred dvema nevarnostima: prevelikim opti- mizmom ter pesimizmom. Dejal je, da mo- rajo biti Angleži dobre volje, toda vedno jasni misli. Dobro voljo upravičuje več razlogov, med njimi izredno pospešene produkcije, oborožitev angleške armade, uspehi vojne mornarice in uspehi letalstva v bitkah na morju. Te bitke je označeval Morrison kot enega največjih in najvaž- nejših vojnih dogodkov v zgodovini. Nemška letala se počnejo ne morejo več pojaviti nad Anglijo. Anglija se je spremenila v trdnjavo.

Na drugi strani pa je Morrison opozarjal, da je sovražnik Anglije zelo močan in ved- no pripravljen, da o primernem času izve- de udarec proti Angliji. Zmaga za Anglijo, je dejal Morrison, ne bo lahka. Potrebni bodo še dolgotrajni napori, predno bo izvo- jevana.

★

Spopad v vodovju južnega Atlantika

London, 6. dec. s. (Reuter) Admiraliteta je objavila danes opoldne naslednji komu- nike:

Oborožena angleška trgovska križarka »Carnarvon Castle«, pod poveljstvom ka- pitana Hardyja, se je večeraj v južnem delu Atlantika, 700 milj severovzhodno od Montevidea, spopadla s hitro in močno oboroženo nemško vojno ladjo, ki je bila maskirana kot trgovska ladja. Potek bo- rbe še ni povsem ugotovljen, vendar je zna- no, da se je borba vršila na veliko daljavo. Sovražna ladja, ki je bila zelo hitra, ni sprejela borbe iz bližine. Obe strani sta oddali mnogo topovskih strelav in sta po-

Naši kraji in ljudje

Čar miklavževanja med gluho-nemimi Prijeten, tih večer sreče v skupnem domu

Ljubljana, 6. decembra

Miklavža tudi slabi časi ne uženejo. Niti tam ne, kjer bi mogel po vsej verjetnosti najprej odpovedati, čeprav bi tam najmanj smel. Tudi gluho-nemimi v ljubljanski gluho-nemnici so ga imeli. Vsi pravijo, in prav imajo, da je to za gluho-nemne drobšč, ta drobšč, ki ga je narava sama prikrajšala, nekaj prav posebnega, nekaj, česar se s podobnim ne da primerjati. In res!

Gluho-nemnica praznuje letos 40letnico obstoja. Podporno društvo za gluho-nemno mladino s predsednikom Andrejem Sarabonom in tajnikom strokovnim učiteljem Vilkom Mazijem pa je bilo mnenja, da je temu po naravi prikrajšanemu drobšču vsakega treba nuditi vso srečo in zadovoljstvo, kar se je le da. Vse svoje sile in tudi gnotne žrtve je zato vložilo, da bi drobšč ne bil prikrajšan. Tisti trgovci, med njimi zlasti g. in ga. Sarabonova, tvrdka Schumi in g. Jelac, ki so z razumevanjem gnotno podprli to akcijo, pa so mogli biti z uspehom miklavževanja in z obdaritvijo popolnoma zadovoljni. Perilo in obutev, obleka, izdelana od gluho-nemnega zavodovega gojenca krojača »Sarabonove cule« — kup prikupnih culic s sladko jedačo, papirne vreče polne dobrot in še to in ono, je marsikatero potrebnega oskrbelo z najpotrebnejšim in vsakega izmed 148 dečkov in deklic vsaj za bežen trenutek napolnilo s toplino, ki je tako zelo potreben — pa tako bomo deležen. Bežni vtisi iz dvorane, kjer se je sukal Miklavž med gluho-nemno dečo, nam to potrjujejo.

Čudna tišina je vladala v mali dvorani, kjer so bili zbrani otroci. Še kretanja se je le tu pa tam sprostila v gneči. Prvi val glasov se je sprostil ob pojavi čudovitega

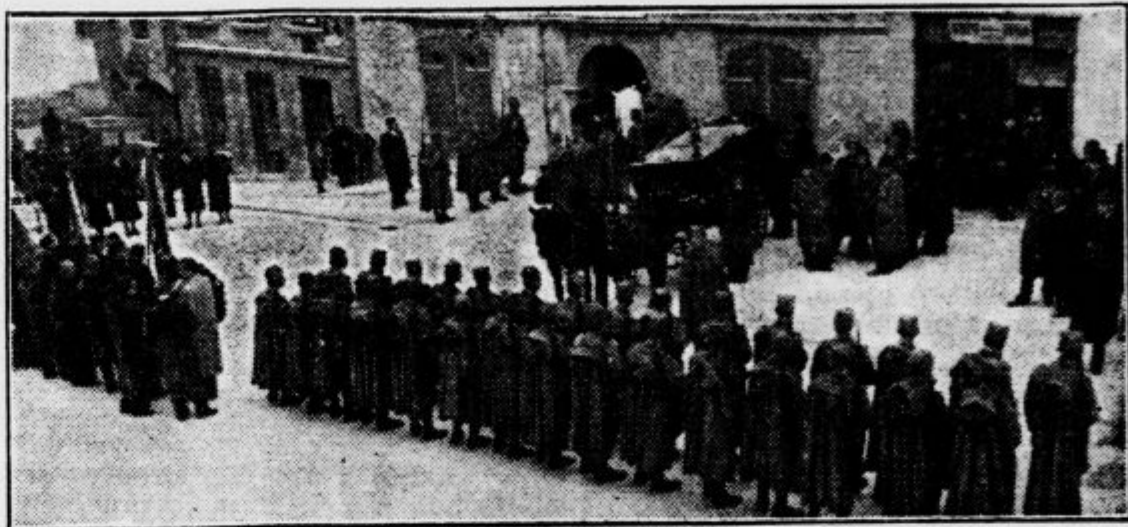
Miklavža. Od najmlajših do najstarejših med njimi, od najbolj pridnih do porednih, vse je spreletelo ob njem in njegovem spremstvu. Dva med večjimi, najbolj poredna, sta za vsak primer že zjutraj opremila svoje ozadje z debelejšo kožo. Preprosto sta oblekla dva para hlač. V prvih vrstah, kjer je bil zbran drobšč novincev in novink, so bile oči najbolj razprte. Med njimi je tičal drobni Prekmurček Stefan, o katerem so se prepirali, da se nikogar ne boji, razen parklja. Stefan je najrevnejši med revnimi. S prekmurske ravni je prišel v daljno Ljubljano, gluha za vse, pa z bistrim pogledom. Pravijo, da pri njih doma ni »Miklavža«. Mali Stefan samo blistril oči ni pozabil zapreti. Široko so gledale in niso se mogle odtrgati od čarobne pojave. Utapljal se je v ganotju. Najrevnejši med revnimi je bil deležen vsega, obleke, perila, obutev in sladkih namečkov. Za rokav so ga morali prvi potegniti s stola, na katerem je bil zakopan. Iz oči v oči z Miklavžem se mu je skremžil obraz, iz široko razprtih oči so mu privrele solze. V Miklavževem naročju je pozabil na prepotrebno obleko, ki mu jo je dobrotnik stisnil v roke, v njegovem toplem naročju je segel v žep, privlekel iz njega pisano ruto in vanjo skril svoje solze. S svojega sedeža spet ni mogel odtrgati pogleda. Šele ko so ga drugič potegnili pred dobrotnik, se je po njegovem obrazu razlil smehljaj zadovoljstva, a ko se je v tretje vrnil na svoj stol, sta ga ganotje in sreča tako premagala, da se je pogreznil za kup, ki mu je ležal v naročju. In Stefan se je spet razjokal, zdaj končno premagan od sreče. Ta je že prej in dokaj laže prevzela njegove tovariše in tovarišice v skupnem domu.

nem spominu. Zalujočim svojcem, ki so izgubili vzornega hišnega poglavarja, najgloblje sožalje!

Ker je železniška direkcija kmalu po nesreči poslala pomožni vlak z delavci, se je pričelo naglo čiščenje proge. Zlasti v teku današnjega dne so v veliki meri odstranili

ruševine razbitih vlakov. Poleg strojevodje Jožeta Koritnika je zgubil življenje kurjač praktikant Rudolf Jerom, ki je bil prav tako iz Maribora. Občutno je bil poškodovan kurjač Ivan Puhman iz Maribora. Vsi trije so bili na tovornem vlaku št. 47, k je vozil iz Blance proti Sevnici in je bil namenjen dalje proti Zagrebu. Od tovornega vlaka št. 654 pa ni bil nihče poškodovan. Škoda je prav občutna. Vlaki so tudi še danes imeli zamude in se je del prometa z ekspresnimi in brzimi vlaki vršil čez Karlovac. Na kraju samem pa se je vršil potniški promet s prestopanjem.

Pogreb dr. Toneta Jamarja

V popolnitev poročila o pogrebu plemenitega človekoljuba zdravnika dr. Toneta Jamarja, priobčujemo še dve sliki, od katerih prikazuje večja pogled pred pokopniško hišo na trgu v škofji Loki, od koder se je razvil žalni sprevod na farno pokopališče, manjša pa prizor ob grobu, ko so v mraku ob svitu sveč spustili krsto v grob. Levo ob duhovnu je starosta škofjeloškega Sokola notar br. Stevo Šink, ko se poslavlja od pokojnega tovariša, tik za njim pa primarij dr. Meršol, ki je zastopal Zdravniško zbornico in v njenem imenu spregovoril poslovinne besede.

Haloizam preti glad

Zaradi skrajno slabe letine trpe številne siromašne družine veliko pomanjkanje

Sv. Andrija, na Miklavževu

Večina našega naroda, posebno pa meščanov, ne pozna Haloza, niti tamošnjega prebivalstva. Haloze so nizko gričevje, poraslo z vinsko trto, le v dolinah je malo orne zemlje. Prebivalce delimo v nekaj poselnikov s kopico otrok, gormane, ki imajo poleg skromne kočice svoj vinograd, in pa vinčarje, ki živijo od dela v vinogradih. Slednjima dvema pripada večina Haložanov. Torej zavisi vse njihovo življenje od količine vinskega pridelka. Ta pa je letos tako majhen, da si prebivalci ne bodo mogli nabaviti niti najnujnejšega. Huda zima je v nižjih legah popolnoma uničila trs. Cesar ni storila zima, je dopolnila prenospora in pa skrajno slabo vreme poleti in jeseni. V gorah so braji po 20 do 150 litrov, nekateri pa nič. Res da je cena letošnjemu vinu primerna, a kaj pomaga ko so kleti prazne? Z nekaj stotaki, ki jih je prejel ubogi Haložan, ne ve ali naj bodo za potrebno galico ali za kruh da ne govorimo o drugih življenjskih potrebščinah.

Otroci prihajajo v šolo brez kruha, bos, raztrgani. Zgodnja statistika je pokazala, da več ko polovico učencev nima potrebnega

obuvala, po eno samo spodnje perilo, večina pa je brez spodnjih hlač. Zima prihaja, a otroci nimajo niti najnujnejšega, — kruha.

Lepo pozdravljamo izjavo prosvetnega ministra dr. Korošca: »Noben učenec ne sme biti lačen«. Lepo, ali kako nasititi nad 200 lačnih želodčkov, ako ni v kraju niti enega odločujočega činiteља, ki bi nudil izdatnejšo pomoč. Občina je brez sredstev, onih nekaj kmetov pa ima pridelek komaj za sebe.

Nešteto bridkih prošanj je bilo poslanih na vse strani in oblasti, a kak je bil odziv? Malenkosten. Tu pa tam čitamo v listih, koliko so prejele te in one ustanove za šolsko kuhinjo, ki morda niso daleko tako potrebne, kakor naši ubogi Haložani. Isto velja tudi za božičnico. Javno se obračamo s prošnjo na vse odločujoče moči, da nudijo Haložam potrebno pomoč, da jih gnotno in moralno podpre in dvignejo v njih narodno zavest.

Rojaki, ne pozabite Haloza, ki jim preti lakota!

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

DANES PREMIERA ob 16., 19. in 21. uri
Nenadkriljivi filmski ljubljene GARY COOPER v PARAMOUNTOVEM filmskem veleledu

BEAU GESTE MODRA ZVEZDA

podaja biser igralske umetnosti.

KINO MATICA, tel. 22-41

POZOR! Danes ob 14.15 uri

predstava pri znižanih cenah.

SNEGULJČICA

Kulturni pregled

Knjige Vodnikove družbe Vodnikova pratika za l. 1941.

Literarno-poučni del Vodnikove pratike se začne z Novoletno, ki jo je po francoski narodni spenil Pavel Karlin.

Kaj ga čaka v novem letu, vsak ugiba: ali brezička v polni kašči ali brez vode riba?

Zgodovinar dr. Ernest Turk je pisec dalje razprave »Balkan balkanski narod«. Aktualno čtivo za vsakogar, zlasti v dnevi, ko so diplomatske ofenzive sprožile toliko zanimanja za ta prevažni kos Evrope. Pisec prikazuje svetovno zemljepisni položaj Balkanskega polotoka, razpravlja o kulturnih vplivih na Balkanu in podaja zgoščen pregled balkanske politične zgodovine (v poglavju z naslovom: »Zedinjenost in razcepjenost v zgodovinskem razvoju Balkana«). Razprava je opremljena s slikami Beograda, Sofije, Aten in Carigrada.

Prihodnje leto bo tristoletnica rojstva slovečega zgodovinarja »Kranjske družbe« Ivana Valjarda Valvasora. Alojzij Potonik je prispeval lepo zaokrožen življenjski tega imenitnika in pokazal, v čem je njegov pomen. Tudi ta članek je pravo ilustracijo.

Med naše ameriške izseljence in sicer prav v kulturno središče ameriških Slovencev nas vodi članek dr. Pavla Breznika »Naš Cleveland«. Pisec se je mudil med našimi rojaki onkraj oceana in nam prikupno pripoveduje o nekaterih možen

naše krvi, ki so se rodili na ameriških tleh. Čeprav niso nikdar videli domovine svojih očetov, so vendar ohranili zvestobo njenemu jeziku in njeni kulturi. Dr. Breznik omenja med drugimi delavnega ameriškega književnika Antona Clevelandja, ki ga vidimo na sliki pred Clevelandskim spomenikom Ivanu Cankarju in še nekatere predstavitelje slovenskega kulturnega prizadevanja v Ameriki.

Odlični znanstvenik in pravni pisatelj univ. prof. dr. Metod Dolenc je spisal razpravo, ki bo zanimala mnoge čitatelje, saj sega v pravo in v zgodovino: »Prisega« oddavne do današnjih dni. Čitatelj bo tako dobil nekaj vpogleda v pravno življenje naših prednikov, zlasti v ljudsko sodstvo na Slovenskem. Prav je, da se rezultati takih raziskavanj in dognanj približajo širšemu občinstvu.

Miroslava Ambrožiča prispevek »Kako nastane Vodnikova pratika« bodo s pridom brali vsi, ki še ne poznajo ustroja tiskarn in njihovega delovnega postopka. Z nazorno besedo strokovnjaka, ki ume tudi poljudno pisati, razlaga pisec knjige »Tiskarstvo« izdelovanje knjig, ilustracij itd. Primerno ilustrirana razprava je hkrati lep dodatek k letošnjemu jubileju Gutenbergove iznajdbe.

Pevec Franc Rus obuja spomine na svoje službovanje v Djakovu in na slavnega škofa Strossmayerja.

Dr. Svetozar Ilešič je pisec daljšega

članka z naslovom »Današnja Rusija — SSSR«. Geografski, politični, narodnostni, gospodarski, prometni in drugi podatki se združujejo v pregledno, informativno prav tehtno podobo celotnega stanja in pomena te ogromne zvezne države, ki ima tudi v sedanji odločilni borbi narodov za oblast v svetu veliko, čeprav nekam tajinstveno vlogo.

Meteorolog dr. Oskar Reja razpravlja v članku »Podnebje in kultura« o medsebojnih odnosih klimatičnih in kulturnih sil, ter sklepa, da je človeštvo v vsem svojem razvoju zavisno samo od dveh življenjskih činiteљov. Prvič od zakladov, ki leže v naročju narave, in drugič ter slednjim od sončne energije, ki ustvarja na tistem koščku zemlje svojevrstne klimatične pogoje.

Izmed daljših prispevkov je še omeniti: dr. Venceslava Arka zdravniško razglabljanje »Želodčne težave«, Leo Pettau-erja članek o starejših kranjskih gradovih (tu ugotavlja pisec, da ima tretjina gradov na Gorenjskem slovenska imena, pri drugi tretjini je izvor sporen, samo slaba tretjina imen sodi nesporno v nemški jezikovni zaklad), dalje Joža Jenka »Kako čitamo vojni red« in Slavka Našiča »Pregled važnejših izumov in odkritij iz prirodoznanstva in tehnike«.

Izmed krajših člankov naj omenimo Marne Novakove »Zakaj zelenjad kuhamo«, Lojza Koželja »Reklamo v starem veku«, dr. Frana Gostla »Starostno slaboumnost in humoresko Franja Čička« »Gospod Zajbel na letovišču«, ki pa je v tej dobi ljudski čitanki poučnih sestavkov tako osamljena, da nekoliko moti odločno prevladujoči značaj pratike.

Izmed ilustracij je omeniti ciklus slik z naslovom »Ljubljana nepoznanemu kralju«, Pratika, ki jo je tudi letos večje ure-

dil prof. dr. Pavel Karlin, je kajpak opremljena z vsem običajnim koledarskim gradivom. Po zunanji in notranji opremitosti dostojno predstavlja Vodnikovo družbo. Ne dvomimo, da bodo z njo zadovoljni desetstični čitatelji, ki jim je kaj do poučno-zabavnega čtiva. V letošnji pratiki ga imajo dovolj izbranega!

Ob plesnem večeru Marte Paulinove

»Plesalka bodočnosti bo morala biti žena, katere telo in duša bosta razviti tako harmonično, da bodo giba njenega telesa naravna govorica njene duše.«

To napoved je zapisala plesalka Isadora Duncanova v dobri knjigi, ki nosi naslov »Ples bodočnosti«. Do danes so potekla že skoraj štiri desetletja, kar je dala Duncanova plesu, tej najčistejši in najelementarnejši umetniški panogi, novega smisla in pobudo za iskanje novih oblik. Bistvo prizadevanj plesne umetnosti moderne ameri je sprostiti telo, da bo veren, svest izraznik tega, kar ukazujejo plesalci misel, čustvo in hotenje. Sodobni plesalec hoče prikazati v svojih stvaritvah najlepša, najgloblja človeška doživljanja z dovršenim ritmom tako plemenitega instrumenta kot je harmonično razvito človeško telo. Prav poudarek na svobodni sprostitvi telesa je tisto, kar moderna plesna stremeljenja loči od baleta z njegovo uklenjenostjo v plesne tehnične formule — stalne baletne figure. Zgodnja naloga sodobnega plesalca je, da odkriva v sproščeni, dovršeni plesu lepoto in bolečino našega življenja, da prečisti v svojih plesnih likih vroče hotenje človeških src na sreči in jih združi v veliki veri na vrednejšo bodočnost.

Med Slovenci je nastopila kot prva zastopnica moderne plesne smeri Meta Vid-

Tovorni avto pod cestu

Novo mesto, 6. decembra
Pretekli torek je vozil težko naložen tovorni avto smrekove hlode po cesti od Valte vasi proti Novemu mestu. Nedaleč od Novega mesta je privozil nasproti drug tovorni avto s precejšnjo naglico in bi se moral srečati na ovinku. Šofer je hitro opazil pretečo nevarnost in je z naloženim avtomobilom zavozil precej v stran ceste, da bi se tako dovolj ognil brzemu avtomobilu, ki je od njega usodno. Cesta je ob robu precej mehka in se je tudi že otajala od jutrnjega mraza. Tako se je avto nagnil precej globoko v zemljo, da se je avto prevrnil. Upor naloženih hlodov je pretrgal verige in hlodi so zdrkljali po njivi. K sreči se šoferju ni zgodilo nič hudega, tudi avtomobil ni dobil posebnih poškodb, vendar je trajalo precej časa, preden so ga s težkim naporom spet dvignili.

Avtomobilski promet je po dolenskih cestah vedno večji, zlasti tovorni, ker so pričeli v zadnjem času lesni trgovci čedalje bolj uporabljati avtomobile, ker jim tako pride prevoz lesa dosti ceneje in ga tudi mnogo prej dobe na železniško postajo. Zato postajajo ceste za tak promet preozke. To bi morali upoštevati cestni odbori, da pridemo v doglednem času do širokih cest, sicer bodo take nesreče prav pogoste in bodo zahtevale tudi človeške žrtve.

Smrt v plamenih

Brežice, 6. decembra

V gradu Mokrice, ki je last zagrebske nadškofije, izvršuje mizarska dela Josip Kraštin, mizarski mojster iz Ključa na Hrvaškem. Pri delih je bil te dni zaposlen tudi njegov vajenec Alojz Jakovina iz Ključa, ki je v času zaposlitve stanoval v gradu. V nedeljo je prišel domov v grad, in ker je bila soba zelo mrzla, je hotel zakuriti v peči. Ogenj ni hotel oživetiti pa je fant iz pločevinaste kante vili na polna polturo, mešanico spirita in laka. V trenutku je bušnil velik plamen, razneslo je kanto in razlilo tekočino po njem, da je bil takoj ves v plamenih. Lak se mu je cvril na koži. Nesrečo je opazil upravitelj gradu, ki je nesrečnega takoj odpeljal v bolnišnico, kjer je kmalu v hudih bolečinah izdihnil.

Operna pevka Elza Karlovčeva, ki se je močno uveljavila v »Jenufu«, bo drevo nastopila v ljubljanski operi kot Carmen. Z njo bo prvič nastopil mladi baritonist Ivan Ivanov.

Marta Paulin, »Noreca«

marjeva. Prišla je pred desetletjem iz Šole najizrazitejše nemške plesalke nove smeri Mary Wigman in pričela delovati v Ljubljani. Do takrat smo imeli na področju plesne kulture pri nas samo gledališko baletno šolo in balet si je priboril svoje mesto le kot dopolnilo opernih uprizoritev. Iz šole Mete Vidmarjeve izhaja mlada plesalka Marta Paulinova, ki bo pokazala sedaj na ponedeljskem plesnem večeru sadove svojega samostojnega dela. Prav gotovo je potrebno mlademu dekletu v teh

Domače vesti

Zdravnik in človek

Bilo je pred leti, decembra mesca. Znanaj je medlo in mraz je pritiskal. Jaz pa sem sedel ob postelji težko bolne žene. Bolečine so bile vedno hujše. Bilah se je polnoč. Zdravnika klicati zdaj ob pozni uri — kdo bo hotel ob tem mrazu iz tople postelje? Pa sem si mislil: dr. Krajec tam v Leonišču, edino ta bo pomagal. Dolgo uro hoda in težko pot sem imel do njega v snežnem metehu in mrazu. Pridem, povem — in že je bil pripravljen, da poide z menoj. Prosil sem ga, naj mi da zdravila in se drugi dan oglasi. Bal sem se stroškov.

Toda on je šel z menoj. Snega je bilo vedno več, ako da sva ga gazila do kolen. Bil sem obupan, a on me je tolažil in bodril. Pomagal je ženi in se po isti poti vrnil v zgodnji jutnji uri. Takrat sem spoznal zdravnika-človeka in sem začutil neizmerno hvaležnost do njega. Postal mi je v eni noči po srcu brat.

Danes, Pavle, ko te ni več, vemo mnogi, mnogi, kaj si nam bil. Zdravnik in človek. Oprosti, Pavle, toda moral sem povedati svetu, kako sem ti hvalen za dobroto in požrtvovalnost. Eden izmed mnogih

* Nov grob. Umrla je ga. Klotilda Pecherjeva roj. Deisinger. Njen pogreb bo danes ob 15. Pokojnici blag spomin, žalostjo naše sožalje.

* Subotica proslavlja 250letnico selitve Srbov v Vojvodino. Vojvodinski Srbi bodo najsvetaneje proslavili 250letnico selitve Srbov pod Arsenom Černojevičem iz južnih krajev v Vojvodino. Za uvod tej proslavi bo v Subotici predaval prof. beogradske univerze dr. Jovan Radonić.

* Okrile banske oblasti za izplačilo b. žitnice. Ze svoj čas je banska oblast v Zagrebu pripravila vsem hrvatskim gospodarstvenikom, naj zaradi narasle dražnje izplačajo nameščencem poleg obveznih doliad še enkratno zimsko podporo. Odtlej je draginja vnovič znatno narasla. Zoj so zasebni nameščenci na Hrvatskem, sklicujo se na apel banske oblasti, pokrenili akcijo, da se izplača zimska pomoč do konca decembra.

VENCI, CVETJE v cvetličarnah v veliki izbiri in poceni „ROŽA“

Danes ob 15. uri in jutri ob 10.30 uri najboljši glasbeni film

„Cvetje v maju“

(Bell jorgovan) po globoko znanih matinejskih cenah.

KINO SLOGA — Tel. 27-80

ki sta padla v vodo, so rešili mlinarji s svojimi majhnimi čolni. Mlini so občutno poškodovani. Se hujša nesreča se je primerila pri veliki sesalki Lipi, ki stoji na nasipu Bldj-bosutske vodne zadruge. Voda je prišla do strojev, ki so eksplodirali in so bili ranjeni trije moški. Kar je bilo ljudi izseljenih iz Bosanskega Posavja in Mačve, se pred pomladjo ne bodo mogli vrniti v svoje domove, ker voda še vedno stoji po vaseh.

* Rekordna pravda v Varaždinu. Pred okrožnim sodiščem v varaždinu se je v četrtak zaključila pravda, ki se je vlekla več ko 12 let. Na strani tožiteljev je bilo troje oseb, na strani toženih pa 68. S to

Franciškanska 3, nasproti Uniona — in Gospodarska 1, poleg »Fligovca«.

pravdo je bilo združenih 14 pravd za neko skupno zemljišče, ki obsega nekaj nad 7 oravov. V teku pravde je bil izvršenih 15 ogledov. Sodni stroški, prisojeni tožitelju, znašajo 17.384 din in še prizivni strošek 751 din. Tožilec je zastopal en odvnetnik, tožena pa štiri, od katerih sta dva že umrli. Če se zračunajo vsi stroški, je pač gotovo, da bo treba plačati za vsak oral najmanj 4000 din.

* Velika zapuščina. V Dubrovniku je kurator zapuščine znanih premožnih pokojnikov Ivana in Marije Račić, dr. Miše Kolini, odločil, da z zapuščino 20 milijonov dinarjev postavi nova poslopja dubrovnike ljudske in meštanske šole kakor tudi trgovske in pomorske akademije. V ta namen bo porabljenih 18 milijonov, ostala dva milijona pa bosta služila preureditvi dubrovnikega vodovoda.

* Strašna žrtve hripe. V vasi Grlitincu pri Varaždinu se je zgodila velika žalost. Zbolel je mladi kmet Pavle Živčec. Vročica je zvečer legel v posteljo. Po noči je nenadno vstal, vzel veliki nož, ki je ležal na mizi in si je v vročini blodnji prerezal trebuh, da so mu izstopila vsa čreva. Na njegov krik so prihiteli domači in ga našli nezvestnega. Poklicali so zdravnika, vendar je mladenič proti jutru izdihnil.

* Pijani artistki sta vrgli sobarico skozi okno. V hotelu »Imperial« v Starem Beču so te dni obračunavale med seboj sobarica Gizela Vince in artistinji Matilda Miller in Viktorija Radojevič. V pretepu, da katerega je privedla ljubosumnost, je pijani artistinji sobarica potolkla na tla, zbežala v sosedno sobo in se zaklenila. Artistki pa sta po kratkem času prišli k sebi, navallili na sobarico vrata, vtrli v sobo in pretep se je začel znova. Sobarica Gizela je odprla okno in hotela priklicati pomoč. V tem pa sta jo artistki pograbil in vrgli iz drugega nadstropja skozi okno. Nesrečno so pripeljali v bolnišnico in je malo upanja, da bi okrevala, ker si je zlomila obe nogi in nalomila krbenico.

* Proti kašlju vam priporočamo odličn REMEDIA SIRUP. Dobi se v vseh lekarnah. Zahtevajte izrecno samo domači preparat REMEDIA SIRUP, ki je v kvaliteti enak dragim inozemskim preparatom. Za Slovenijo ima glavno zastopstvo poznana lekarna Bahovec, Ljubljana. (—)

* Nevarna eksplozija strojev. Pri Srem-ski Mitrovici je Sava zadnje dni padla za 31 cm. Vendar se še dogajajo nesreče. Marsikod je treba popravljati škodo. Pri izlivu Drine v Savo sta trčila dva splava ob miline. Prvi splav se je popolnoma razbil, drugi je poškodovan. Oba splavarja,

Danes ob 20. uri

MIKLAVŽEVA PLESNA VAJA

Akadske Jadranske straže. — Kazina. Darila se sprejemajo od 15. ure dalje istotam.

kupna in je bila tudi igralski, zlasti v zadnjem dejanju, še dovolj izdelana, če pomislim na nekatere njene prejšnje vloge. Pevski pa — vsaj mene — ne mikajo: višine so ji ostre in suhe srednja in globoka lega ne zvenita in sta slabotni. Vohče ima njen glas nek stalni prizvok, ki moti in mu je brzokone razlog v materialu samem. Tehnično je — kar pa pevcu še ni dovolj! — pripravila svojo vlogo skrbno. Pevski je bil zelo dober gostič (Goethe), zlasti v partijah, ki po intenziteti niso preveč stopnjavane; podal je svojo vlogo kultivirano ter vzorno oblikovano in je bil tudi igralski kljub nekaterim trdotam v splošnem zelo dober. Barbičeva (Salomea) je prikazala svojo, pevski ne preveč zahtevano vlogo živahno in prikupno, prav tako ali podobno pa tudi Poličeva. Zupan, oba Sanci in drugi, ki so se z dobro pripravljanim zborom vred trudili, da bi v spevolgi vneli kolikor mogoče dinamike.

Orkester je bil naštudiran zelo dobro in je učinkovito oblikoval vse ugodne muzikalne motive, kolikor jih »Friderika« vsebuje. Vodi ga je dirigent Zebre, ki je interpretativno dvignil spevolgo, da je bila vsaj v muzikalnem oziru užitna in dojemljiva.

Zapiski

SLOVENSKI PRAVNIK DR. POLCU OB ŠESTDESETLETNICI

Naša edina pravna revija »Slovenski Pravitnik« je s svojimi 11.—12. številko uspešno zaključila svoj 54. letnik. Revijo ureja vseučiliški profesor g. dr. Rudolf Sajovic.

Svojo letošnjo zadnjo številko je revija posvetila šestdesetletnici zaslužnega pravnika, vseučiliškega profesorja dr. Janka Polca, ki mu uredništvo revije posveča uvodnik. V njem opozarja med drugim, da

Ob 17., 19. in 21. uri veliki Warner Bros. film

HEROJSKA KAVALKADA

Film smelih podvigov, neustrašenih borb in hladnokrvne osvete. Film, ki ga gledajo vsi brez oddiha, a tudi s solzami v očeh. V gl. vl.: James Cagney, Rosemaria Lane in Humprey Bogart. Režija: Lloyd Bacon. — Nabavite si vstopnice v predprodaji.

* V Osijeku so včeraj zjutraj obesili zločinca Bogdana Radičevića, ki je pred letom dni s pajkšom Gjurkom Müllerjem ubil in opleni starega osješkega trgovca Kohna in njegovo ženo. Zločinca sta odnesla kakih 10.000 din. Najprej sta zvezala služkinjo, ki je spala v kuhinji, potem sta s sekirami v batino napadla oba zakonca Kohna, ki sta umrla v strašnih mukah. Po razdelitvi plena sta zločinca zbežala vsak v svojo smer. Müllerja so že nekaj dni nato prišli v Vinkovcih, kjer je poplaval. Pobudnika zločinca, Radičevića, ki je bil že na glasu starega zločinca so sledili proti Mostarju, kjer je denar zapravil, od tam pa se je vrnil v Slavonijo in so ga kmalu uлови. Veliki senat je oba obsodil na smrt, vendar je Stal sedmorice znižal Müllerjev kazn na smrtno ječo. V sredo je bila Radičeviću ponovno prečitana smrtna obsodba, ki jo je hladnokrvno sprejel in izjavil, da ne želi videti nikogar od svojih. Star je bil 27 let. Živel pa je ločeno od žene in otroka. Ko ga je včeraj zjutraj prevzel krivni Hart, je stopil Radičević mirno pod vešala.

Iz Ljubljane

u— Miklavž med sokolsko mladino. Sokola III je tudi letos obiskal sv. Miklavž in obdaroval 120 otrok moške in ženske dece s pecivom, slaščicami in šolskimi potrebščinami. 45 najpotrebnejšim je razdelil še zimsko perilo, nogavice, pletenice, telovadne čevlje in blago za obleke. Vse članstvo in sokolstvu naklonjeno občinstvo, zlasti tudi trgovci so se radi odzvali in v vsakem oziru podprli nabiralko. Miklavževanje za odrasle bo v soboto 7. t. m. Ker je čisti dobiček namenjen za zimsko pomoč naši sokolski deci, naprosimo vse, da s svojim obiskom podpro delo naše ednice. — Sokol Ljubljana-Moste je priredil s podružnico Kola jugoslovenskih sester v Mostah miklavževanje in v tem okviru tudi mladinsko igrice M. Skrbinska »Zlati orehi«. Kolo jugoslovenskih sester — podružnica Moste, je izvedlo nabiralno akcijo, ki je v polni meri uspešna. Obdarovanih je bilo 110 najsiromašnejših družin z živili, obutvijo in oblekami. V svojem govoru se je ga. Balchova v toplih besedah zahvalila vsem, ki so podprli plemenito delo naših Kolašic ter jim nudili pomoč. Enako se je izkazalo sokolsko društvo, ki je obdarilo nad 100 otrok z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Praktično božično darilo za gospode, kakor: blago za moško obleko in površnik, pidžamo, srajco, kravato, žepne robce itd. dobite po ugodnih cenah pri GORICAR, Sv. Petra cesta.

u— V šentjakobskem gledališču bodo ponovili poslednjič »Nenavadnega človeka«, aktualno igrice Gena Senecija iz sodobnega življenja, drveni in jutri zvečer ob 20.15. Igra je dosegla tako pri kritiki, kakor tudi pri občinstvu lep uspeh. Gledalci so nekajkrat pri odprti sceni prekinili igrice z navdušenim aplavzom. Igra je skrbno pripravljena in sodelujejo najboljši moči odra. Ker sta to poslednji uprizoritvi, naj nihče ne zamudi prilike, ogledati si to zanimivo orodsko delo. Prodaja vstopnic danes in jutri od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno uro pred začetkom.

u— Na razstavi Božidarja Jakca v Japonskem paviljonu bo v nedeljo ob 11. vodstvo. Vodi avtor sam. Razstava je odprta od 17. XII. od 9. dopoldne preko popoldneva do 18.

u— Mestno zdravniško službo bo opravljala od sobote ob 20. do ponedeljka do 8 mestna zdravnica dr. Zitko Jožica, Pleternikova ul. št. 13/I. telefon št. 47-64.

u— S koncertnim delovanjem Trboveljskih slavčkov so tesno povezana tri imena. Vseh deset let, kar obstoji ta odlični mladinski zbor, ga vodi učitelj Avgust Suligoi in ga je spravil na tako višino, da so nas za ta zbor zavladali drugi veliki narodi.

Eleganca in moda

večerne toalete
dvorastni
sako

Modni salon

SOUVAN - CO

Mestni trg 24

Kroji in izvedba na vrhuncu kvalitete!

* Fond prof. dr. Janeza Plečnika. Društvo medicincev v Ljubljani je sklenilo, da ustanovi v spomin na svojega draga profesorja »Fond dr. J. Plečnika«. Prispevki tega fonda se bodo porabili za ustanovitve prepotrebne neodvisne medicinske menze, ki bo nosila ime »Plečnikova menza«. S tem se bomo Slovenci najlepše oddolžili njegovemu spominu.

* Smrt prof. Marcela Kušarja. V starosti 85 let je umrl na Rabu upokojeni profesor Marcel Kušar, ki se je uveljavil kot učenjak. Po svojih prednikih je bil slovenskega rodu, služboval pa je kot gimnazijski profesor v Kotoru, Dubrovniku in Zadru, po udeležanju pa v šibeniku. Zadnja leta je živel v zatišju, v krogu svoje družine na Rabu, kjer bo tudi našel večni počitek. Pred vojno so bile v Dalmaciji sloveče njegove čitanke za dalmatinske gimnazije. V raznih revijah je objavil vrsto slovenskih razprav, ki so se odlikovale po strogo znanstveni metodi in skrbno zbranim gradivu. Bil je član raznih književnih in znanstvenih ustanov, med drugim dopisnik Jugoslovanske akademije v Zagrebu.

* V nedeljo s Putnikom na Kurešček. (—)

* Filmski igravec Heinrich George je prišel v Beograd. Včeraj je spripel iz Zagreba v Beograd Heinrich George, da prisostuje premieri svojega filma »Dunja, poštarjeva hči«.

FRANZ JOSEF GRENCIGA
1865. 8. 22. 1936. 68 let. 1940. 6

dneh nemalo poguma in velike vere v poslanstvo svoje umetnosti, da tvega plesni nastop po lastnih koreografskih zamislih. Glavna značilnost plesnih stvaritev Marthe Paulinove je njihova velika naslonitev na življenjsko stvarnost: bilo v Mafenki, Nespametni devici, Norcu ali plesih otroka po Grečninovu, so njene koreografije podobne življenjske radosti, stiske, bolečine ali vere. Iz takega občutka rase njen ples kot prodorna umetnost silnega življenjskega zanosa, prepojena z lepoto ljubezni in enim samim upanjem v zadnjo znamenje srečnega človeka. Po oblikovni strani skuša najti svojih zamislim prepričevalen in tehnično dovršen izraz v preprostih, ali bolj, neizumetničenih ritmičnih plesnih kretanjih.

Marta Paulinova je izrazita, v svojem bistvu zelo samonikla plesna narava. Če napišemo, da je pripravila svoje delo s čutom polne odgovornosti, mislim, da se s tem še najbolj približam umetniškemu jedru večera, ki se nam obeta prihodnji ponedeljek v Operi.

Premiera »Friderike«

Vsaj nekoliko razvzpana publika zahteva od operete, da je živahna, pestra in po scenariju kolikor mogoče bogata. Lehárjeva »Friderika« prvim dvem zahtevam prav gotovo ne ustreza. Ni živahna in po muzikalni ter vsebinski zamisli tudi ne pestra, temveč romantično-sentimentalna, kar nam je danes že dokaj odmaknjeno, kajti ta čas nas meče v vrtljivi tempo, ki ne trpi zastankov in razvlačevanja wertherjskih bolesi. Kakor je izdelana, prav za prav ni opereta, kakršno si običajno zamišljamo in tudi ni duhovita spevolga. Glasbeno je sicer še dovolj zanimivo zajeta, vendar ne predstavlja nobene nadpovprečne operetne vrednote, temveč prej obratno. Vsebinski pa je dokaj prazna, neduhovita in sentimentalnejša od

sentimentala samega; Lehár v tem pogledu vsaj tokrat pač ni bil izbirčen. Izbirčni pa odlično tudi niso bili tisti, ki so se za »Frideriko« odločili, da jo dajo na program ljubljanskega opernega gledališča. Mar bi se odločili za kaj živahnega, sodobnega, kar bi mikalo občinstvo, kakor je opereti srednji namen. Mislim, da je dovolj boljši opereti, ki morejo zadostiti željam in okusom operetnega občinstva. Zdi se mi, da je zanjo bilo škoda časa, da si tudi prostor ne bi pomagal in da se tudi denarno ne bo obesila. Morda bo publika odločila drugače... V prvih dveh pogledih pa bi tudi njena morebitna pozitivna odločitev ne spremenila vrednostnega pojmovanja.

Režiser Freilih je bil torej že zaradi kvalitete operete same pred težkim problemom, kateremu se je pridružil še vprašanje sredstev, ki našemu gledališču niso v dovoljni meri na razpolago. Zato je ostala tudi scenarija skromna. Zastanki, ki so našli najboljše pogoje že v delu, pa so se še povečali: često so nastajale praznine, ki bi jih kazalo izpolniti, bodisi z baleto, bodisi s črtanjem nekaterih mest ali kakor drugače. Saj je bil ves potek zelo razvlečen in bi mu nekatere korekcije bile le v korist. Problematičnost režiserskega uspeha se je tako še povečala in dejanje, ki mu nisem mogel najti v nobenem delu vzpona, se kar od začetka do konca ni moglo razvijati. Poedini živahniji momenti so bili le redki utrinki, katerih učinek je podjodom nadaljnjega razvoja naglo sploshnel. Nedvomno se je režiser potrudil, da bi svojo nalogo izvršil kolikor najbolj vestno in uspešno. Opereta pa kljub pripravi in zavoljo vseh omenjenih razlogov vendar ni dosegla ustrežajočega učinka, potrebnega, da se tudi izven abonmajev še održi na sporedno. Seveda spet, če občinstvo ne bo spremenilo okusa!

Naslovno vlogo je izvedla Ivancičeva, ki je kot odrska oseba sicer zelo pri-

predvsem Cehi, pa tudi Nemci in Bolgari. Iz sredine malih pevcev je izstopila z izredno pevsko nadarjenostjo sopranistka Režika Koritnikova, ki sedaj že četrto leto obiskuje solopetje na našem prvem glasbenem zavodu pri mojstru Belettu. Izredno razveseljiv napredek in izobrazbi svojega glasu nam bo pokazala na ponedeljkovem koncertu. Ostala je zvesta svojemu zboru, nastopala je že prva leta kot njegova solistka in pomaga tudi sedaj na vsakem koncertu svojih malih rojakov. Nekako domovinsko pravico med Trboveljskimi slavci je do bil naš dirigent in odlični pianist dr. Danilo Svara. Povsod je z njimi, povsod spremlja solistko in zbor z neko posebno vdanostjo pa tudi navdušenjem. Vsi trije sodelujejo tudi na jubilejnem koncertu, ki bo pod pokroviteljstvom Trboveljske premožnostne družbe, ki jo zastopa generalni ravnatelj Rihard Skubeč. Koncert bo v ponedeljek 9 t. m. ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice. (—)

MIKLAVŽEV VEČER

SOKOLA VIČ — DREVI OB 20. URI. Zabava Ples

u— Dve nesreči. Livarjeva hči Marijca Mužga iz Stične je padla doma na vroči stedin in se močno opekla. Tesar France Mavec iz Tomšaja, v službi pri Tönniesu v Ljubljani, padel z zidarskega odra in si poškodoval hrbtnico. Oba poškodovanca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

u— Zrebanje nagradne loterije Sokola Ljubljana — Šiška bo nepreklicno 28. decembra 1940. Srečke so po 5 din. Lepe nagrade so razstavljene v palači Bat'e na Aleksandrovi cesti in v trgovini Ign. Vok v Tavčarjevi ulici. V nedeljo, 8. decembra, se bodo srečke prodajale po ljubljanskih ulicah. Prosimo, da pridno kupujete naše srečke. (—)

u— Plesne vaje SK Svobode z Miklavževim obdarovanjem danes ob 20. v veliki dvorani Delavske zbornice. Začetniki ob 19.30. Darila je oddati do 20.30. (—)

u— Na Miklavžev večer so mu ukrali kolo. Dimnikarski pomočnik Ciril Sever je imel na Miklavžev večer opravka na Kongresnem trgu št. 6. Ko je podal v hišo, je pustil pred njo svoje kolo »Rixe«, vredno 1.500 din, katero si je bil kupil šele pred dvema mesecema. Med številnimi ljudmi, ki so pohajkovali po Miklavževem sejnu, je bil tudi tatinski opazovalec, ki je brž pograbil kolo in se z njim odpeljal bogvekam. Bil je opazovan, toda prijati ga ni bilo mogoče, ker je naglo zdirjal s kolesom. Stori bo pač najbolje, če hudo prizadetemu dimnikarskemu pomočniku vrne kolo, sicer bo slej ali prej moral dati odgovor pred sodiščem.

Kinematografi

Ribnica. Sokolski zvočni kino predvaja danes zvečer in jutri ob 15.15 ter 20. uri film »Kozarska kri«. Za dodatek se ba predvajal po možnosti tudi na »novejši« zvočni tehnik in kratke zabavni film.

Jesenice. Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 20. (v nedeljo tudi ob 15.) vefilmi Forstove režije »Bel Amie (Lepi striček) po znanem Maupassantovem romanu. V glavnih vlogah Willy Forst, Olga Čehova in drugi. Med dodatki tudi vojni tehnik. Sledi »Nanette«. (—)

Bled. Zvočni kino predvaja danes in jutri »Opasna nedolžnost«, pustolovščina mlade lepote iz dežele v veleumstvu Kot pred igrice bomo predvajali zopet redno Foxov tehnik. (—)

Ljutomer. Zvočni kino Sokolski dom predvaja v soboto 7. t. m. ob 20. in v nedeljo 8. t. m. ob 16. in 20. film »Ciganske melodije«. Dodatek: kratke zabavni film v naravnih barvah. Naslednji film dne 14. in 15. decembra 1940. (—)

Objave

Prva ljubljanska moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 16. decembra ob 6. uri zvečer v družbeni pisarni, Beethovnova ulica št. 2, pritičje. Vabljeni člani in prijatelji družbe.

Miklavževanje Sokola na Vtču za odrasle bo drevi ob 20. v dvorani Sokolskega doma. Po nastopu Miklavža zabava s plesom. Igral bo Niky-jazz. Darila se bodo sprejemala od 18. dalje v pisarni v domu. Vstopnina samo din 5. Vsi bratsko vabljeni!

Orkvestno petje v frančiškanski cerkvi. Jutrnja nedeljo, 8. t. m. ob devetih bo v frančiškanski cerkvi izvajal Satterner zbor z opernim orkestrom naslednje skladbe: korali Introitus, Jos. Rheinberger; Missa in C. Ig. Mitterer; Graduale; po darovanju slovensko Satternerjevo: Brezmadežna, po sv. maši novo Mavovo: Brezmadežna.

Nameste cvetja na grob dr. Tonetu Jamarju je daroval prof. Ivan Škerlj za JNAD »Jugoslavijo« 100 din.

Kolo jugoslovenskih sester na Jesenicah priredi 15. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma koncert, katerega čisti prebitek je namenjen za božično siromašnim jeseniškim otrokom. Sodelujejo operna pevka gđ. Magličeva g. Jurij Gregorc, konservatoristka gđ. Pavla Frilanova, g. Rado Lavšar ter gđ. Tirišger Jasna in Hribar Liličana, ki bosta igrali na klavir. Soliste b. d. na klavirju spremljale gospa Nand'a Plčko, gđ. Zora Bradačeva in ga. Boža Črničeva Srpiljeva. Naše vrle kolašice apelirajo na široko jeseniško javnost, da se te g'abe bene ureditve polnoštevilo udeležijo in da o tem njihovo plemenito prizadevanje moralno in emotno podpre.

V počastitev spomina dr. Pavla Kralca je daroval dr. Srečko Puher v Ljubljani 200 din v Pokojniški sklad za zdravniške vdove. Denar naj se dvigne v blagajni »Jutra«, pritičje čeno.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

(—bv—)

Iz Celja

Proslava jubileja zlatnega sokolskega delavca. Sokolsko društvo Celje-matica je priredilo v sredo v mali dvorani Narodnega doma družbeno večer v počastitev 70letnice društvenega blaginjskega in župnega matrokarja brata Jožeta Pečnika. Prireditelj je bila dobro obiskana. Za matično društvo je govoril starosta dr. br. Milko Hrašovec, ki je omenil zasluge blaginjskega društva in se mu zahvalil za delo, v enakem smislu je govoril za župo njen starosta br. Jože Smertnik. Obema se je br. Jože Pečnik ginjivo zahvalil. Izjavil je, da je storil samo svojo sokolsko dolžnost in da bo tudi v bodoče rade volje posvetil svoje moči Sokolu. Jubilant je prejel v dar lepo sliko, pokrajinski motiv iz celjske okolice, delo akad. slikarja br. Miroslava Modica, članice pa so mu še posebej poklonile sopeke.

Ob prvi obletnici smrti učitelja Franja Krajnc. V četrtek je poteklo leto dni, odkar je umrl na svojem domu na Polulah pri Celju veliki dobrotnik Družbe sv. Cirila in Metoda, narodni učitelj in vzgojitelj Franjo Krajnc. Odbornice ženske podružnice CMD v Celju so se ta dan poklonile pokojnikovu spominu in okrasile njegov grob na okoliškem pokopališču s cvetjem in zelenjem. Slava spominu Franja Krajnc!

Nastop sv. Miklavža DATŠ

Danes točno ob 20. uri. — Narodni dom — vabljeni! — Darila se sprejemajo od 17. dalje v garderobi Narodnega doma.

Avtomatično telefonsko centralo bo Celje menda slednjč vendarle dobilo. Ministrski svet je pred dnevi odobril pogodbo, ki jo je sklenilo pošto ministrstvo s tvrdko Siemens za instalacijo avtomatične telefonske centralne v Celju.

Družba sv. Cirila in Metoda je založila za božič in Novo leto osem vrst lepih razglednic. V Celju jih ima v zalogi ženska podružnica CMD. Že danes opozarjamo na te naše tako priljubljene narodne razglednice vso našo narodno zavestno javnost s prošnjo, da odklanja tuje blago in kupuje te naše domače razglednice.

Sokolsko društvo Celje-matica vabi brate in sestre, da se udeležijo drevi ob 20. v telovadnici v mestni narodni šoli svesele telovadne ure. Društveni prednjaški zbor se bo potrudil, da bo prireditelj polna razvedrila in vredna svojega imena. Bratje in sestre, pridite si jo ogledati!

Obdaritev revežev. Tekstilna tovarna »Elika«, katere lastnika sta gg. Leon Kudiš in Franc Dobovčnik, bo obdarila s lastnimi izdelki 80 revežev in bo poleg tega podarila vsakemu revežu še 2 kg pšenične moka. Mestna občina celjska se za ta velikodušni dar v lastnem in v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje.

Tujski promet v Laškem. Radiotermino v Laškem je v novembru obiskalo 96 bolniških članov in 51 zasebnikov, izmed izmedencev pa po 1 Nemec in Italijan. Vseh nočnih je bilo 2061.

Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Drago Hodevar v Kolenčevih ulici.

Semski krompir in oves. Banske uprava bo dodelila kmetovalcem izboljšano seme krompirja in ovesa, v prvi vrsti iz posevkov, priznanih po Okosemu. Prijaviteljci bodo plačali za seme polno tržno ceno, ki bo naknadno določena. Prijave se sprejemajo ob sredah in sobotah do 24. t. m. na mestnem poglavarstvu v sobi št. 47.

Smrtne nesreče pri regulaciji Savinje. Pri regulaciji Savinje na Polulah pri Celju se je v četrtek smrtno ponesrečil 36letnik iz Končice pristojni delavec Stanko Magerl iz Pečovnika. Pri delu je zgrmel nanj plast zemlje in kamenja in ga podsula ter mu zlomila hrbtenico. Magerla so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je včeraj ob 10.30 dopoldne izdihnil.

Dvoje modernih cest. Prav po slovensko ali morda po velkokeljsko smo pravkar dobili v Celju nov, moderen hodnik za pešce v Vodnikovih ulici in ga dobimo še ob Mariborski cesti skozi Gaberje. Tako v Vodnikovih ulici, kakor v Gaberju pa je hodnik zgrajen na račun cestničarja, ki so ga nevarno zožili. Vodnikova ulica, ki tvori skozi mesto del velike tranzitne banovinske ceste, kakor tudi državna cesta skozi Gaberje sta brez dvoma najvažnejši prometni žili v celjskem območju. Nerazumljivo je vsekar, da se na tak način z velikimi stroški definitivno urejujejo ceste, ki še danes niso prometno jedra zmagujejo. Ali se pri nas resnično ne more nobena stvar izvesti tako, kakor zahtevajo gospodarske in prometne potrebe, in se morajo vedno upoštevati želje in interesi posameznikov v škodo celote? Tako vprašuje celjska »Nova Dobac«.

Po 10 letih so ga prijeli. Celjska policija je v četrtek aretirala 37letnega delavca Valentina S. iz Čakovca, ki ga je okrožno sodišče v Čakovcu zasledovalo že deset let, ker je bil obsojen na 3 leta roba, a kazni ni nastopil. V zadnjem času je živel v Nemčiji. Včeraj so ga prepeljali iz Celja v Čakovec in ga izročili tamkajšnjemu sodišču.

Iz Maribora

Obdarovanje obneje dece. Dne 8. t. m. ima Sokolska četa pri Sv. Marjeti ob Pedni svojih miklavževanje. Na sporedno so kratke igrice, Miklavžev prihod in obdarovanje revne obneje dece.

Mariborski peki za bitolske žrtve. Tudi naši peki so se oddolžili spominu bitolskih žrtve. Nabrali so znesek 562 din.

Železniške delavnice za bitolske žrtve. Poročali smo o lepi zbirki v mariborskih železniških delavnicah za bitolske žrtve. Zdaj so nabrali še 916 din.

Smrt vrliga narodnjaka. V najlepši moški dobi je omahnil na stezi življenja višji poštni kontrolor Joško Černovšek. Doma je bil iz Sv. Jurja ob južni železnici. Ob prevratu je služboval na Muti, kjer se je živahno udeleževal v nacionalnih in sokolskih vrstah. Bil je kremenit, plemenit značaj. Pri svojih stanovskih tovariših je bil priljubljen zaradi svoje odkritosti in iskrenega tovarštva. Vsi, ki so ga poznali, obžalujejo njegovo prerano smrt. Pogreb bo danes ob 15.30 na pokopališču zalujočim svojemu globoko sožalje!

Opozorilo! Sokol Maribor - matica priredi v nedeljo dne 8. decembra od 16. do 24. ure pod vodstvom plesnega učitelja g. Simončiča Miklavžev večer za odrasle. Prihod Miklavža ob pol 22. uri. Darila sprejema občinski Sokolski doma. Prijatelji srčljivo vabljeni! (—)

Nedelja v Narodnem gledališču. Jutri popoldne bo mladinska igra »Pikica in Tonček, zvečer pa opereta »Na cesaričin ukaz«.

Miklavževska konjunktura čuti leto teže časa. Mariborske mamicke so sicer poskrbele tudi letos za lepo miklavževsko presenečenje, vendar pa pravijo mariborski trgovci, da je letošnja miklavževska konjunktura med najslabšimi, kar smo jih imeli v povojni dobi. Nakupi so bili sicer številni, denarni izkupiček pa bolj pihel.

V nedeljo 8. decembra vsi na Miklavževanje v Sokolski dom! (—)

Slikarska razstava v beli dvorani Sokolskega doma. Jutri bo ob 10. otvoritev slikarske razstave Primožič-Zel Tošo Primožič razstavlja 18 del, Zlatko Zel pa 21. Za razstavo je živahno zanimanje. Trajala bo do 22. decembra.

Likof na stavbi nove gimnazije. Moderna, dvoetažna stavba novega poslojja druge državne realne gimnazije v magdalenskem mestnem okraju je pod streho. Danes popoldan bo svečan likof, ki se ga bodo udeležili predstavniki banske uprave in mariborskega mesta. Načrte za novo šolsko poslopje je izdelal inž. N. V. in š. k. stavna dela pa je prevzela tvrdka Gabrijele iz Ljubljane. Stavbni stroški se računajo na sedem in pol milijona din.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravljalcem ima jutri g. dr. Lojze Toplak, Pobrežje, Aleksandrova cesta 6.

Mariborskim odvetočim je grozil s smrtjo. Pred malim kazenskim senatom se je moral zagovarjati včeraj popoldne Stano Novak, ki je poslal raznim mariborskim odvetočim izsiljevalna pisma, v katerih jim je grozil s smrtjo, če mu ne določeno časa ne prinesejo po 10.000 din na določeno mesto. Takšni pismi sta prejela med drugim dr. Komavli in dr. Humar. V pismih je točno predpisal kakšne bankeve je treba poslati od začetka ni Stanko Novak samemu sebi zaupal, ampak je od daleč opazoval, kaj bo. Hotel se je le prepričati, če se bo kdo odzval njegovemu pozivu. V zadnjih dveh primerih pa je poslal namesto sebe nekoga Jožeta Jezo, ki so ga na prijavo g. dr. Komavlija zajeli v bližini električne ure na vogalu Aleksandrove ceste in Sodne ulice. Jezo je vse izdal. Povedal je, da ga čaka »načelnik roparske tolpe«, kakor se je Novak sam nazival v grozljivih pismih, na rožnem griču

v mestnem parku. Kratkotrajne slave »roparskega načelnika« je bilo konec. Včeraj se je izgovarjal, da je zašel v kriminalni zari bedi. 25letni Stanko Novak nikakor ni podooben »rdečemu satanu«, kakor se je tudi podpisoval. Pokoril pa se bo šest mesecev v strogem zaporu.

Posestina izprememba. Trgovca Srečko in Erich Budefeldt sta kupila od g. dr. Rudolfa Ravnika in njegove soproge dvo-nadstropno hišo v Trubarjevi ulici 4 z vrtom za 1.300.000 din.

Sodba zaradi prikrivanja ponarejenih bankovcev. Svoj čas smo poročali o odkritju ponarejenih petstotakov, ki so bili shranjeni v steklenici za vkuhanje sadja. Polcija je takrat prišla Grašičovo ženo Angelo in njeno mater Ano Kovačovo. Včeraj sta prišli pred sodišče. Mali senat se je prepiral o krivdi obeh, da sta poizkušali novčviti za 39.500 din ponarejenih petstotakov. Obsojeni sta vsaka na 8 mesecev strogega zapore, in vsaka na 1.000 din globe.

Pred razpravo so šli krasni in po razpravi tudi. Včeraj dopoldne je razpravljal mali kazenski senat o zanimivem primeru, ki se je zgodil 12. oktobra. Tedaj je bila pred mariborskim sodiščem razprava prot. Ivani Kamplovi in njenemu sinu Ivanu iz Dole, ki sta se morala zagovarjati zaradi nekaj tatvin. Z njima je prišel tudi mlajši sin. Kakor smo svoj čas poročali, je trojica pod pretežno nakupa šla pred razpravo in po razpravi v trgovine gg. Macuna, Mavriča in Grgru-ričevih, kjer so ukradli razne predmete. Še pred odhodom vlaka pa jih je stražnik, ki je postal na nje pozoren, prijel in odvedel na stražnico, kjer so vse skesano priznali. Mati Ivana Kamplova je obsojena na tri leta roba, sin Ivan na dve leti roba, mlajši sin Stanko pa bo oddan v poboljševalnico.

Vse krađejo. Mariji Grabarjevi z Grajskega trga so ukradli zimski plašč, vreden 1500 din. Tudi natakartu Martinu Pernatu je izginil zimski plašč. Kolo je bilo ukradeno kovaškemu mojstru Ivanu Raušu. Kolo je znamke »Nero« brez evidenčne številke.

Gospodarstvo

Vprašanje pocenitve jedilnega olja

Že v začetku novembra smo poročali o prizadevanju za pocenitev jedilnega olja. O tem vprašanju je bila že 8. novembra v Beogradu konferenca med predstavniki urada za kontrolo cen in predstavniki proizvajalcev jedilnega olja ter trgovcev. Na tej konferenci je bilo izneseno, da je cena jedilnemu olju po mnenju potrošnikov previsoka, saj stane olje v nadrobni prodaji 25 do 26 din za liter, to je skoro toliko, kolikor znaša cena za maslo, medtem ko je bilo prej olje vedno za 4 do 5 din cenejšo od svinjske masti. Kalkulacije, ki so jih sestavili strokovnjaki, so pokazale, da bi se navzile upoštevanju dobička proizvajalcev in trgovine lahko znižala prodajna cena olju za nekaj dinarjev. Zlasti so na konferenci zastopniki potrošnikov pobijali ugovor, češ da se bo povpraševanje po olju še povečalo, če bo cenejša kakor svinjska mast in da se z razmeroma visoko ceno lahko omeji potrošnja. Na konferenci je prevladoval mišljenje, da je treba ceno olju znižati na oni nivo, ki ga dopušča produkcijska in distribucijska kalkulacija. Temu nasproti so tvornice jedilnega olja skušale dokazovati, da je letošnja surovina po kvaliteti mnogo slabša kakor druga leta, da vsebuje mnogo vlage in da se zaradi tega pridobi odstotno manj olja.

Kakor smo že včeraj poročali, je ban banovine Hrvatske že odredil nove nižje maksimalne cene za jedilno olje, pri čemer je osnovno ceno za olje v sodih po 200 kg s plačanim prevozom do postaje kunca in s poslovnim davkom znižal od dosedanjih

20.79 na 19.58 din. Odlok bana banovine Hrvatske pravi na koncu, da velja v primeri prodaje olja izven področja banovine Hrvatske za proizvajalca ona cena, ki je določena na ostalem področju države. Prva hrvatska tvornica olja v Zagrebu, ki oskrbuje z oljem dravsko banovino, bo torej še nadalje prodajala olje v Slovenijo po stari višji ceni, dokler se maksimalna cena na področju izven banovine Hrvatske ne zniža. Zato bi bilo težeti, da se znižanje cene čim prej izvede tudi za ostalo področje države.

Kakor poročajo zagrebški listi, je banska oblast v Zagrebu v zadnjih tednih ponovno skušala doseči sporazum glede enotne cene olju v vsej državi. Ko je trgovinsko ministrstvo dne 3. oktobra t. l. določilo ceno olju za vso državo, se ni prej, kakor to predpisuje uredba, dosegel sporazum z bansko oblastjo v Zagrebu. Čeprav bi banska oblast v Zagrebu lahko določila nižjo ceno, kakor jo je določilo trgovinsko ministrstvo, je ista banska oblast 12. oktobra isto ceno predpisala tudi za področje banovine Hrvatske, toda le začasno. Ker sedaj ni prišlo do sporazuma glede določitve enotne nižje cene, je ban dr. Subašić izdal omenjeno odredbo o cenah jedilnemu olju na področju banovine Hrvatske, ki je že objavljena v »Narodnih novinah« od 5. decembra. Z novo odredbo ni znižana sama osnovna cena, temveč so znižani tudi vsi vmesni zasluzki, tako da se bo na Hrvatskem cena jedilnemu olju znižala v nadrobni prodaji za 3.50 din pri litru.

Maksimalne cene za surove kože

Na podlagi odloka trgovinskega ministrstva in ministrstva za socialno politiko z dne 3. oktobra 1940 in na podlagi njunega pooblastila z dne 15. novembra 1940 je urad za kontrolo cen določil naslednje maksimalne cene surovih kož domačega izvora:

1) Za goveje kože vseh tež 23 din za kg, za telečje kože z glavo in nogami 26 din za 1 kg, za telečje kože brez glave in kratkih nogami 31 din za 1 kg, za kože juncev z glavo in nogami 23 din za 1 kg, brez glave in kratkih nogami 26 din za 1 kg, za konjske kože 18 din za 1 kg, če pa so krajše, tedaj se cena zniža, in sicer pri kožah dolgih od 200 do 210 cm za 10 odstotkov, 180 do 199 cm za 20 odstotkov, 150 do 179 cm za 30 odstotkov, pri kožah z rebret pa za 40 odstotkov; za vse suhe goveje kože 60 din za 1 kg, za suhe telečje kože 70 din za 1 kg, za razpete goveje kože, suha pa 82.50 din za 1 kg.

2) Cene, navedene v točki 1, veljajo za paritetno franko vagon Beograd, v dravski banovini pa za paritetno franko vagon Ljubljana.

3) Pri prevzemanju kož brez soli se ima odšteti kalo, in sicer pri govejih kožah za polnetne mesece do 15 odstotkov, za zimske mesece do 12 odstotkov, pri telečjih kožah pa za letne mesece do 10, za zimске do 7 odstotkov.

4) Tako ugotovljeni osnovni ceni, ki velja za trgovce s surovimi kožami in za predelovalce, lahko trgovci dodajo na račun svojega bruto zasluzka 10 odstotkov pri govejih, telečjih in junčjih kožah, 12 odstotkov pa pri konjskih kožah.

5) Banske uprave bodo po navodilih urada za kontrolo cen določile cene usnj po čl. 2 uredbi, pri čemer bodo vzele za osnovo po tem sklepu določene cene surovih kož.

Ta sklep stopi v veljavo, ko ga razglase službene novine.

Kakor poročajo iz Zagreba, so z naredbo bana za področje banovine Hrvatske določene enake maksimalne cene za surove kože. Banska oblast v Zagrebu je vrhu tega pripravila okvirno naredbo z zakonsko močjo o poslovanju in usnjarski in kožarski stroki, ki jo bo ban banovine Hrvatske predpisal na osnovi čl. 1 uredbi o pooblastitvi bana za ureditev vprašanju ustanavljanja, odčititve in likvidacije gospodarskih podjetij. O tem načrtu naredbe je razpravljal posvetovalni odbor za usnje pri

banovine Hrvatske, ki je bil konec. Včeraj se je izgovarjal, da je zašel v kriminalni zari bedi. 25letni Stanko Novak nikakor ni podooben »rdečemu satanu«, kakor se je tudi podpisoval. Pokoril pa se bo šest mesecev v strogem zaporu.

Posestina izprememba. Trgovca Srečko in Erich Budefeldt sta kupila od g. dr. Rudolfa Ravnika in njegove soproge dvo-nadstropno hišo v Trubarjevi ulici 4 z vrtom za 1.300.000 din.

Sodba zaradi prikrivanja ponarejenih bankovcev. Svoj čas smo poročali o odkritju ponarejenih petstotakov, ki so bili shranjeni v steklenici za vkuhanje sadja. Polcija je takrat prišla Grašičovo ženo Angelo in njeno mater Ano Kovačovo. Včeraj sta prišli pred sodišče. Mali senat se je prepiral o krivdi obeh, da sta poizkušali novčviti za 39.500 din ponarejenih petstotakov. Obsojeni sta vsaka na 8 mesecev strogega zapore, in vsaka na 1.000 din globe.

Pred razpravo so šli krasni in po razpravi tudi. Včeraj dopoldne je razpravljal mali kazenski senat o zanimivem primeru, ki se je zgodil 12. oktobra. Tedaj je bila pred mariborskim sodiščem razprava prot. Ivani Kamplovi in njenemu sinu Ivanu iz Dole, ki sta se morala zagovarjati zaradi nekaj tatvin. Z njima je prišel tudi mlajši sin. Kakor smo svoj čas poročali, je trojica pod pretežno nakupa šla pred razpravo in po razpravi v trgovine gg. Macuna, Mavriča in Grgru-ričevih, kjer so ukradli razne predmete. Še pred odhodom vlaka pa jih je stražnik, ki je postal na nje pozoren, prijel in odvedel na stražnico, kjer so vse skesano priznali. Mati Ivana Kamplova je obsojena na tri leta roba, sin Ivan na dve leti roba, mlajši sin Stanko pa bo oddan v poboljševalnico.

Vse krađejo. Mariji Grabarjevi z Grajskega trga so ukradli zimski plašč, vreden 1500 din. Tudi natakartu Martinu Pernatu je izginil zimski plašč. Kolo je bilo ukradeno kovaškemu mojstru Ivanu Raušu. Kolo je znamke »Nero« brez evidenčne številke.

Gospodarske vesti

Naša plačila za predvojna pooblastila bodo Nemci porabili za investicije v naši državi. V teku letošnjega leta smo z Nemčijo sklenili več sporazumov glede ureditve predvojnih posojil Srbije in nasledstvenih dolgov, kolikor so dotične obveznice v posesti nemških državljanov. Kakor poročajo berlinski »Wirtschaftsdienst«, bo protivrednost naših plačil Nemčiji s tega naslova porabljena za nemške investicije v naši državi. Po izjavi nemškega delegata dr. Martinija, ki je sodeloval pri pogajanjih z našo državo, znaša skupna vrednost Nemčiji priznanih terjatev 250 milijonov din. To vsoto bo postopno vplačalo naše finančno ministrstvo na poseben račun v dinarjih pri Narodni banki za račun nemških imetnikov obveznic, ki bodo dobili plačano vrednost v markah od posebnega konzorcijskega nemškega bank. Ta konzorcijski pa bo potem v naši državi lahko razporejal z dinarskim dobroimetjem na posebnem računu pri Narodni banki.

Pred ustanovitvijo pooblaščenih industrijske družbe po vzoru Pohita. Pred 14 dnevi je bila v Zagrebu, kakor smo že poročali, ustanovna skupščina Pooblaščenega hrvatskega industrijskega in trgovinskega društva (Pohita) z začetno glavnico 50 milijonov din. Ta družba ima nalogo prevzemati obstoječa gospodarska podjetja, ki so važna za hrvatsko gospodarstvo, zlasti kadar so podjetja napredna, odnosno postopno izvršiti nacionalizacijo posameznih važnih podjetij, kadar inozemski lastniki žele, da prodajo svojo udeležbo v Jugoslaviji. Sedaj poročajo iz Beograda, da se na merodajnih mestih, zlasti pa v gospodarskih krogih, proučuje vprašanje ustanovitve podobne pooblaščen holding-družbe za vse področje države. razen banovine Hrvatske. Ta družba naj bi imela iste privilegije in ugodnosti, kakor jih je dobila družba Pohit. Tako družba naj bi predvsem izkoristila sedanjo priliko, ko so mnogi inozemski lastniki naših podjetij pripravljene ta podjetja prodati.

V nočnih — posebno pa v nedeljah izrednih časih je vsakemu poslovnemu človeku neobhodno potrebno strokovno-gospodarsko glasilo »Trgovski list«. Naročite se nemudoma nanj. Naslov: Trgovski list Ljubljana, Trgovski dom.

Izključitev od državnih nabav zaradi podkupovanja. Državni svet je te dni izdal zanimivo razsodbo glede izključitve od državnih nabav zaradi podkupovanja uradne osebe. Upravno oblastvo je v konkretnem primeru izključilo nekoga dobavitelja od državnih nabav za tri leta zaradi tega, ker je bilo s sodbo pristojnega sodišča ugotovljeno, da je dotični dobavitelj dal določen čemarni znesek organom oblasti z namenom, da bi mu bila odstopljena državna nabavka. Proti temu odloku se je dobavitelj pritožil na državni svet, ki pa je pritožbo zavrnil. Državni svet poudarja v svoji razsodbi, da predstavlja podkupovanje državnih uslužbencev z namenom, doseči dodelitev nabavke, oviranje pravičnega izvrševanja nabavke in je za take prestopke v členu 99a zakona o državnem računovodstvu previdena izključitev od udeležbe pri vseh državnih nabavkah in prodajah. Zato je upravno oblastvo v konkretnem primeru pravilno uporabljalo zakonski predpis.

Glede kupovov nenostifiliranah po. »Jil, tako Blahov, kakor Seligman in stabilizacijskega posojila, ki so že dospeli v plačilo oktobra, novembra in decembra t. l. je Državna hipotekarna banka v Beogradu izdala obvestilo, da ni prejela o tem še nobenih navodil od ministrstva financ. onim, ki so poslali kupone v vnovčenje, je banka odgovorila, da jih je sprejela v depot. Kakor je lani finančno ministrstvo šele ob koncu februarja izšlo rešitev glede teh kuponov, ki so zapadli v plačilo, je verjetno, da se bo to zgodilo tako tudi letos, kolikor ne bi bilo tozadevnih določb pri razpisu notranjega posojila.

Borze

6. decembra

Na beograjski borzi so danes notirali grški boni nespremenjeno, toda brez prometa. Tudi tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektmen tržišču je bilo za vojno škodo pri mirni tendenci povpraševanje po 445 (v Beogradu je bil promet po 448). Zaključki pa so bili za beleženje v deinceh Trboveljske po 370—375.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 174.37 — 177.77, New York 4425 — 4435, Curli 1028.64 — 1038.64. **Tečaj na svobodnem trgu:** London 215.90 — 219.10, New York 5480 — 5520, Curli 1271.10 — 1281.10. **Curli.** Beograd 10 Pariz 8.95, London 15.70, New York 431, Bruselj 69.25, Milan

21.7250, Madrid 40, Amsterdam 229.50, Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.75, København 83.50, Sofia 4.30, Lisboa 17.24, Budapešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.3750, Bukarešta 2.15.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 445 den., 4% agrarne 57 den., 4% se-verne agrarne 52 bl., 6% begluške 78 bl., 6% dalm. agrarne 71.75 bl., 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 99 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 94.50 den., 8% Blair 101 den. delnice: Narodna banka 6400 den. PAB 193 den., Trboveljska 370 — 375 (370—375). Sečarana Veliki Bečkerek 700 den.

Beograd. Vojna škoda 447.50 den. (448), 4% se-verne agrarne 51 — 51.25, 6% begluške 71.50 — 77.75, 6% dalm. agrarne 71.25 den. (71), 6% šumske 70.50 den., 7% Blair 99.50 den., 7% Seligman 102 den., 7% Blair 96 den., 8% Blair 102 den., PAB 198 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 6. dec. Začetni tečaj: pšeničar za dec. 90.125, za maj 86.875, za julij 82.375; koruza za dec. 61.125, za maj 60.375 za julij 60.25.

+ Winnipeg. 6. dec. Začetni tečaj: pšeničar za dec. 73.125 za maj 71.125.

+ Novosadska blagovna borza (5. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšeničar za pšenično veljavo odkupne cene po uredbi Oves: baški, sremški 320 — 322.50. Rž: baška 342.50 — 345; ban. 340 — 342.50. Ječmen: baški in sremški 357.50 — 360; pomladni 412.50 — 417.50. Moka: franko mlin v dunavski ban: krušna moka 358 Otrubi: franko mlin brez skupnega davka in vret 180. Fižol: baški in sremški beli brez vret 445 — 450.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 7.: Krog s kredo. Izven. Nedelja, 8. ob 15.: Princezna in pastirček. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Ob 20.: Lepa Vida. Izven.

Ponedeljek, 9.: zaprto.

»Krog s kredo« je naslov Li-Hsing-taojeve kitajske igre, ki jo je predelal Klabund. Delo odlikuje kitajska lirika in močna dramatika. Predstava spada po mnenju kritik in občinstva med najbolj dogodne uprizoritve zadnjih 20 let. Letos kakor tudi pred leti so jo uprizorili s nenavadnim uspehom. Glavne vloge bodo igrali: Saričeva, Jan, Mira Danilova, Skrbinec, Gregorin, Sever, nadalje: Cesar, Lipah, Rakarjeva, Brezgar, Plut, Razresen in Kaukler. Igro je režiral Ciril Debevec, dekoracije pa so po načrtih I. Vavpotiča.

Nedelja v dram. Mladino in stare opozarjamo na prvo letošnjo uprizoritev izredno priljubljene pravljice Pavla Golice »Princezna in pastirček«. Za mladino bo poleg igre še poseben dogodek tudi nastop sv. Miklavža, ki se bo pri tej predstavi poslovlil od otrok. Igro nudi s svojo pravičljivo poezijo gozda, zabavnimi osebnimi in živalski, otrokum zvrhano mero zabave. Princezko bo igrala Levarjeva, pastirčka Simčičeva, kuharica pa Vida Juranova. Nastopili bodo še zabavni veterani, guvernera, knez, medvedi in druge gozdne živali. Stari, privoščite svojim otrokom obisk te poučne in zanimive pravljice! Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginji in operi. Igro je režiral prof. Šest. Nova glasba je dr. Cerina. Opozarjamo na znižane cene! — Ferio Kozak, avtor drame »Lepa Vida«, katere predstava bo v nedeljo zvečer izven abonmaja, je najnovejša delo v slovenski dramatik. Dejanje se godi v današnjem času, v industrijskih krogih. Delo je režiral dr. Bratko Kreft. Naslovno vlogo bo igrala Mira Danilova, Michaela Granta Levart, Toma Granta Kralj, Andreja Granta Jan, Vidno mater A. Danilova k. g., strojeopisnik Simčičeva, advokata Bratina, zasebnika Plut, gosposkega človeka Tiran, prvega dekleta Slavčeva, druge dekleta Praprotnikova, Luko Preseknik in služkinjo Intharjeva.

O P E R A

Sobota, 7.: Carmen. Izven. Gostovanje al-tistike Elze Karlovčeve in debut Ivana Ivanova.

Nedelja, 8. ob 15.: Baletna predstava. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. Ob 20.: Friderika. Izven.

Ponedeljek, 9.: Plesni večer Marte Paulinove. Izven.

Nevarna razstreliva

Tekoči zrak je najnevarnejši – Pozor na „nedolžne“ praške!

V nekem kemičnem laboratoriju stoji majhna skodelca in v tej skodelci vidimo bel, kristalast prašek, ki je dozdevno popolnoma nedolžen. Smatrali bi ga za sol ali sladkor. Prileti muha in sede, kakršna je pač mušja navada, na ta sladkor. Malo pomigne z nožicami —

a ne pride dalje.

Neznatno trenje, ki ga povzročajo tenke mušje noge, je namreč zadostovalo, da je nastala eksplozija. Nedolžni, beli sladkor je bil namreč živorebrni acid, nad vse občutljivo razstrelivo.

V drugi skledici opazimo rumenkasto tekočino. Nenadno pade sončni žarek skozi okno na to tekočino. V istem trenutku zaliskimo pok —

tekočina je eksplodirala.

To je bil olorov dušik, prav tako močno razstrelivo.

V tretji skledici zagledamo strupeno rdečo maso, ki je videti nad vse nevarna. Je tudi v resnici nevarna. Imenuje se trinitrotoluol in z njo polnijo granate, torpede in bombe. Toda to razstrelivo lahko mirno obsevamo z najmočnejšo lučjo in mirno ga točemo s kladivom, ne bo se zganilo.

V vojnem času nas zanimajo seveda praktično

uporabna razstreliva.

Ta delimo v tri vrste. Prva skupina obsega »prava« razstreliva, ki jih uporabljajo za razstreljevanje, pri čemer naj pripomnimo, da predstavljajo tudi eksplodirajoče granate in bombe takšno razstrelivo.

Drugo skupino predstavljajo snovi, ki jih

znanost imenuje začetne eksplozije, ker v vžigalnikih in kapicah s svojo eksplozijo povzročajo drugo,

glavno eksplozijo.

Tretja skupina razstreliv prav za prav ne predstavlja več pravih razstreliv. To so le pogonske snovi, kakor moderni smodnik za puške in topove. Najsilnejše razstrelivo predstavlja — tekoči zrak. Najtežja naloga kemikov je bila ta, da bi našli gorljivo prepojitelno snov, ki je z njeno pomočjo tekoči zrak kot razstrelivo postal praktično uporaben. To je po mnogih poskusih tudi uspelo. Tekoči zrak uporablja jo v primerih mešanica zlasti za

koristno razstreljevanje.

Energija takšne mešanice iz trdega acetilena in tekočega kislika je skoraj dvakrat tako velika kakor energija dinamita.

Odstop maršala Badoglija

Kakor poroča Stefani iz Rima, je odstopil šef italijanskega generalnega štaba, maršal Peter Badoglio

Razsvetljava v znamenju štednje

Vladni ukrepi na Madžarskem — Racionirana živila

Madžarski ministrski svet je sklenil, da se morata gospodarsko življenje, in sicer tudi zasebno v marsičem omejiti, da bo mogoče štediti z nekaterimi važnimi potrebščinami, zlasti z živili in kurivom.

V vsej deželi se bo javna razsvetljava zmanjšala za 25 odstotkov. Ko se trgovine zaprejo, morajo »mrkniti« tudi izločena okna, v katerih ugasne reklamna razsvetljava. Kurivo se bo prištedilo tako, da bo policijska ura v prestolnici od sedaj ob 1/2 po ponoči, v provinci pa ob 1/2 po ponoči, v provinci pa ob 1/2 po ponoči. V hišah s centralno kurjavo in napravami za tekočo toplo vodo se najvišja temperatura podnevi maksimira na 21 stopinj, ponoči pa na 16 stopinj. Kot podlago so vzeli 60 odstotkov lanske porabe premoga v Budimpešti in ker je bila prejšnja zima izredno ostra in dolga, upajo, da bodo mogli vsaj nekatere še rešiti.

dostavila. Najvišja temperatura v uradih bo 18 stopinj.

Posebno važne so omejitve glede živil. V gostinskih obratih bodo smeli brez izjeme servirati le po dve vrsti juhe, eno predjed, eno ribjo jed in štiri vrste zelenjave, dalje dve vrsti močnatih jedi in kvečjemu dve mesni jedi. Razen tega uvedejo obvezno enotno jed, in sicer na mesni dan. Gostinski obrati bodo morali štediti s kruhom in mastjo, tudi krušne rezine bodo manjše.

Zasuti rudarji

V Cadizu v Ohiu je eksplozija povzročila udore v nekem premogovniku. 22 rudarjev se ni moglo pravočasno rešiti in so ostali zasuti. Upajo, da bodo mogli vsaj nekatere še rešiti.

Težave angleškega ladjedelnštva

Bombe so razdejale polovico angleške ladjedelniške industrije

Kakor poročajo nemški listi, je zračna vojna uničila 50 odstotkov angleške ladjedelniške industrije. Vladni gradbeni program, ki je znašal za letoš 1.200.000 ton, bo mogoče izvesti le v manjšem delu in še to le pod pogojem, da nemška letala ne bodo prizadejala nove škode. Stvar je tem hušja, ker celo prvotni gradbeni program ni zadostoval, da bi nadomestil vse izgube, ki jih ima Anglija zavoljo sovražnih akcij na morju.

Nemški listi nadalje pišejo, da angleška propaganda svet za nos vleče, kadar govori o gradnji ladij v britskih dominijih. Kanadske ladjedelnice niti od daleč ne zadostujejo, da bi omogočile izvedbo obsežnejšega gradbenega programa, a glede Avstralije je stvar še slabša. Tudi zmogljivost Z'dinjenih držav je omejena. Anglija glede ladij torej za določen čas ne more pričakovati velike pomoči od zunaj.

Prijeti tihotapci saharina

Policija v Bolcanu je prišla na sled tihotapcem saharina, ki so izvrševali svoj posel preko Sterzinga. Zaplenili so jim 66 kg saharina. Iz zapiskov, ki jih je imel pri sebi vodja tihotapcev je razvidno, da je družba pretihotapila 969 kg saharina. Zaprli so pet oseb.

K položaju na bojišču

Pristanišče Santi Quaranta v Albaniji

Punč brez alkohola

Na Dunaju je neka ženska organizacija priredila večer, na katerem je razlagala, kako naj se iz razpoložljivih sredstev za božične praznike izdeluje razno pecivo in pijače. Med drugim je izdala recept za punč brez alkohola.

Za takšen punč je treba vzeti liter sladkega mošta (jabolčnega, črešnjevca ali iz grozdja), sok ene citrone, liter ne premočnega domačega čaja (iz šipkovih, borovničinih, jagodnih ali malinovitih listov, iz jabolčnih lupin itd.) in kos citroneve lupine. Vse to se pomeša z vročim čajem in nato pustimo vse skupaj še nekaj časa v zmerni vročini. Citronov sok dodamo, ker vsebuje dosti vitaminov, na zadnje.

Izkopavanja pri Barceloni

Pri Castellonu v bližini Barcelone so začeli izkopavati rimsko naselbino Ampurias, potem ko je državljanska vojna to delo prekinila. Dosedanji uspehi so zelo zadovoljivi. Med drugim so razgledali zid, ki so ga postavili Cezarjevi legionarji po bitki pri Leridi ob ustanovitvi naselbine Ampurias. Ob izkopavanju njenih naprav lahko proučujemo in rešujemo mnoge probleme staroveških trinjavskih gradb.

Pristanišče Liverpool,

katerega so si prošle dni privoščili nemški bombniki, je drugo največje pristanišče na Angliškem

Nova repatica

V septembru je ameriški zvezdoslovec Cunningham odkril repatico, ki je imela tedaj svetlobnost zvezde 13. reda. Sedaj je ta repatica v bližini dvojne zvezde Albireja v Labudu, okrog Novega leta bo pri Atari v Orlu, a 16. januarja doseže svojo najbližjo točko do sonca.

Komet postaja čedalje svetlejši, sedaj ima že svetlobo zvezde med 5. in 6. redom, tako da ga bo kmalu s prostim očesom prav dobro videti. Vidnost pa se bo zavoljo čedalje večje bližine sonca kmalu spet zmanjšala.

Mir med rodbinama Romea in Julije

Ko je pred nekoliko dnevi vojvodinja iz Genove obiskala obnovljena gradova Rimea in Julije, ki poznamo njiju tragično ljubezensko zgodbo z odra, so na obeh gradovih dvignili drugo poleg druge zastavi veronskih gospodov (bela lestvica na rdečem polju) in rodbine Montecchi (črn orol na belem polju). S tem so hoteli poudariti konec lepe ljubezenske legende, po kateri sta se rodbini Capuletjev in Montecchijev ob mrtvaškem odru obeh zaljubljenecv odrekli medsebojnemu smrtnemu sovraštvu in se poravnali.

Ponesrečeno japonsko vojno letalo

V korejski provinci Kajšu se je ponesrečilo neko japonsko vojno letalo. V hriboviti pokrajini je zašlo v meglo in je padlo na tla, ko je iskalo možnost pristanka. Vseh šest mož, ki so bili v letalu, se je ubilo, med njimi general Kusunoki.

MLADE JAPONKE pri telovažbi

Ženski naraščaj v deželi vzhajajočega sonca pridno goji gimnastiko

Če še ne veš, zdaj izveš:

da gradi Rusija dva prekomorska parnika po 19.000 ton;
da angleške brzjavke ne smejo vsebovati ne dneva ne časa oddaje;
da se je Puškinov muzej v Moskvi obogatil z nizom novih dokumentov;
da je bilo v teku letošnjih vojaških operacij v Franciji uničenih 1500 mostov;
da bo angleška vlada plačala škodo, ki je nastala zaradi zmotnega bombardiranja Marseillea s strani angleških pilotov;
da je angleška cenzura zopet zaplenila ameriško pošto na Bermudih;
da si je Italija zagotovila preskrbo s premogom in petrolejem;
da je odpotovalo iz Danske v Nemčijo večje število višjih oficirjev, ki si bodo ogledali zapadno bojišče;
da je norveški major Quisling prispel v Berlin;
da bo Nemčija v najkrajšem času poslala na morje sto novih podmornic, ki bodo motile prevoz angleških konvojov;
da je rumunska vlada določila dosmrtno pokojnino rodbinam ubitih legionarjev;
da predlaga ameriški kontraadmiral Stirling, naj Zedinjene države zaplenijo francoski otok Martinique;
da so tudi v Vatikanu racionirali živila, in sicer dobi vsaka oseba 300 g kruha dnevno ter 2 kg testenin na mesec;
da je v Punt Arenas umrla 145 letna Doroteja Franchigauai, ki so jo imenovali »prababica Čila«.

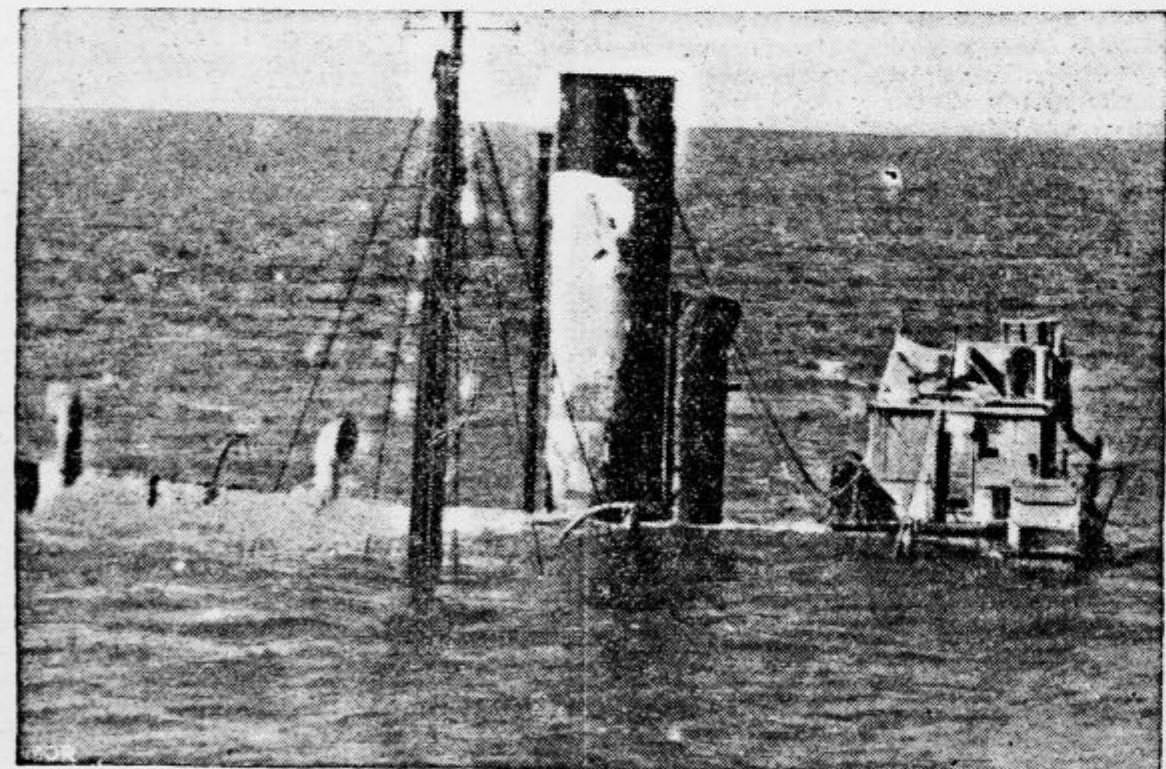
A NEKDOTA

Pruski kralj Friderik I. je šel skozi park v Sanssouci. Vojaka, ki je stal na straži, je vprašal priljudno:
»Kaj je novega?«
»Snež bo izginil, Veličanstvo!« je odgovoril vojak.
»Prav, naj kar izgine!« je dejal vladar s smehom.
Naslednji dan so mu sporočili, da je dezertiral eden njegovih gardistov po imenu Sneg (Schnee). Našli so listek, na katerem je sporočal, da kralj za njegov odhod ve in da mu ga je dovolil.
»Prav pravi, položil me je!« se je zasmel kralj. »Toda spravite mi ga nazaj, da ga povišam!«

VSAK DAN ENA

»Kaj bi vzeli za moža tudi tepčka, če bi imel dovolj denarja?«
»Koliko ga pa imate?«
(»Passing Show«)

Angleška ladja, zadeta od nemškega izstrelka, tone v Rokavskem prelivu

Hulbert Footner:

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

»To je strašno!« je vzklil. »A zakaj trpite to?«

»Oh, tako gre že dolgo. Škodilo mi je zelo. Petnajstletno me je uvela v družbo. To je bilo pred dvanajstimi leti. Od tistega časa me vlačijo po vsej Evropi in me razstavlja!«

»To je zločin! Od takšne matere bi se morali ločiti!«

»A kako naj to napravim?« je vprašala z nasmehom.

Na to vprašanje ni vedel odgovora.

»Denarja nimava,« je Diana mirno nadaljevala.

»Moj oče je imel svoje dni lepe dohodke. Bil je izmed tistih diplomatov, ki jih pošiljajo v manjše dežele, na primer v Luksemburg ali Liechtenstein, nikoli pa ne na odgovorna mesta. Trosil je zmerom več, nego je imel. Mimo tega je špekuliral z ameriški papirji, ki si jim je vrednost stalno dvigala. Ko je prišel leta devetnajst sto devetindvajsetega veliki polom, je izgubil vse in si vzel življenje. Od tistih dob se z materjo prebija, kakor veva in znava. Kaj pravega se nisem nikoli naučila in najini edini prijatelji se prištevajo h krogom, v katerih mislijo, da dame ne delajo.«

»Toda baš Meddyja!« je zastokal Luke.

»Nesmiselno bi bilo še naprej govoriti o tem. Moja dolžnost je, da ga vzamem. Zadnje leto sva živeli za njegov denar; ne morem se več umakniti, niti tedaj ne, če bi imela kako drugo možnost.«

»Zakaj ste vse leto gledali ta položaj?«

»Ker so Angleži pripovedovali, da bo v Škharju revolucija, ako se poroči z nečvernico; njegov brat Vasinta, najbližji čačalec na prestolu, tako in tako samo čaka priložnosti.«

»In zdaj ne bo revolucije, če vzame vas?«

»Pač,« je hladno odgovorila. »A zdaj je znano, da se je Vasinta prodal Francozom in zato p dpirajo Angleži Meddyja, ne glede na to s kom se poroči. Če tvega ljudstvo upor, ga bodo že zatri.«

»Saj je vendar mohamedanec! Kaj pomeni zakon takemu človeku?«

»Obljubil je, da se pokristjani. Poroka bo v krščanski cerkvi.«

Luke je mračno strmel v mizni prt, kakor bi ga hotel z očmi prežgati.

»Nikar se ne žalostite,« je mehko dejala. »Nisem vredna, da bi se.«

Mahoma je vzdgnil glavo in hripavo rekel:

»Koliko ste vredni, ne vem in mi je tudi vse no. Vem le, da vas ljubim. Kako mislite o meni?«

»Zelo rada vas imam,« je hitro odgovorila. »d ugače se sploh ne bi razgovarjala z vami o teh rečeh.«

»Časih se mi je že zdelo, kakor da bi čutili zame nekaj več.« Pazljivo ji je gledal v obraz. »Ko bi le vedel, da me imate radi...«

Diana se je lahko zasmejala. »Ne, to ni nič. Vobče nisem zmožna, da bi koga ljubila.«

»Ne vem, ali naj vam verjamem.«

Diana je pobesila oči. »Samom vašo možka ničemnurnost vam prišepetava, da mi je kaj do vas. Tako ničemnurni sicer niste kakor večina moških, a vendar ste tudi vi podvrženi tej slabosti.«

»Oh, tako rad vas imam!«

Njene oči so ostale pomešane. »Prosim vas, Luke, hitro me pozabite. Boli me, ko vidim, da se mučite.«

»Nkoli vas ne bom pozabil. Vraga, kaj mi je storiti, ko pride Meddy? Zavzal sem se, da ga bom spremljal na tem potovanju, a to je več, nego prenese človek iz mesa in krvi!«

»Mar ne mislite iti z nami?« je razočarano vprašala.

Nagnil se je naprej in jo toplo pogledal.

»Ali bi me pogrešali, Diana?«

Po sili se zbrala. »Ne, ali zanašala sem se, da se boste brigali za Meddyja. Sam je tako nepraktičen in potrebuje nekoga, ki mu p-maga... Zakaj ne bi šli z nami? Kar sva nočjo govorila, ostane na vekomaj pokopano med nama. Nikoli več ne bova obujala teh stvari.«

»Pa ste le rekli, da vas boli, ko vidite, da se mučim,« je odvrnil ter ji pogledal v oči.

Obrnila je glavo proč.

»Prav za prav ne bi smel spremljat Meddyja,« je Luke mrko zamrmral. »A vendar je najbolj verjetno, da pojdem z njim, saj nimam moči, da bi rekel ne, če gre za to, da ostanem v vaši bližini.«

3.

V nedeljo je Luke že zgodaj vstal in se z ladjico odpeljal parniku »Queen Mary« naproti. Toda časnikarji in fotografski poročevalci so ga bili že prehiteli, tako da je dolgo trajalo, preden se je mogel preriti do radže. Prizor, ki se je odigral v dvorani velike ladije, je močno spominjal na kak hollywoodski filmski atelje. Na divanu v ozadju prostora je sedela Ramavarmova šibka postava v slikoviti rjavi, z zlatom izvezeni obleki. Glavo mu je ovijal turban iz brokata; krasila ga je snežnobela perjanica, pripeta z zaponko, v kateri se je iskril izredno dragocen rubin, velik kakor pol dolarja. Meddy se je bil precej zredil, toda njegovi gibi so razodevali kraljevsko samozavest. Izraz njegovega prijaznega podolgovatega obraza s svilnatimi brki je kazal dobro voljo.

Okoli kneza se je bila v polkrogu razvrstila cela stena časniških fotografov. Nekateri so ležali na tleh ali sedeli na stoli, drugi so si bili postavili stole celo na mize. Vsi so merili z aparati na eksotično postavico v zlati halji in bliskovna svetila so nenehoma vzplamevala.

»Prosim, visokost, držite glavo nekoliko višje,« je rekel eden izmed fotografov. »Oh, ali ne bi visokost za trenutek pogledali v tole stran?« je klical drug. »Bi, prosim, hoteli vstati?... Oh, sedite vendar, visokost... In zdaj napravimo snetek s strani!« Govorili so kar vprek, in radža je ustrezal vsem pozivom, kakor je vedel in znal.

»Opozicija Njegovega Veličanstva«

Tudi našim čitateljem je že znano, da je bila opozicija v angleškem parlamentu v smislu stare angleške tradicije nekaj čisto drugega kakor opozicije v ostalih parlamentih na evropski celini in drugod. Sprito izrazito dvostrankarskega sistema je bila naloga opozicije vselej ta, da je stvarno, četudi ostro kritizirala vladno stranko in predstavljala tako njen regulator. Imela je pravico do častnega naslova »opozicija Njegovega Veličanstva« in njen šef je bil od države plačan.

Z izbruhom vojne so se strankarska nasprotja tudi v Angliji močno poglobila in opozicija, ki so jo v glavnem sestavljali laburisti (delavska stranka) je vstopila celo v vlado. Tako je že tedaj nastalo vprašanje, kdo naj tudi v teh težkih časih predstavlja v parlamentu opozicijo proti vladi. Ostale opozicijske skupine po svojem skromnem številu poslancev

niso prihajale resno v poštev. Sedaj pa govorijo poročila iz Londona o možnosti, da se spet pojavi tako zvana »oficijska opozicija« v parlamentu, ki naj bi tudi med vojno predstavljala nadaljevanje stare angleške tradicije. Ker so pa laburisti kot najmočnejša dosedanja opozicijska skupina v vladi, se je pojavil predlog, naj bi mesto »oficijske opozicije« zavela tako zvana neodvisna delavska stranka, ki pa šteje samo tri člane v parlamentu. Res se je pri zadnji mirovni razpravi prav ta skupina pojavila kot načelna opozicija. Ona je med drugim zahtevala sklicanje mirovne konference, a zaradi nje bo verjetno ministrski predsednik Churchill v kratkem, kakor pišejo nekateri listi, oficijelno obrazložil angleške vojne cilje, glede katerih vlada popolno soglasje med vladnimi konservativci in vladnimi laburisti.

Madžarske informacije o stališču Turčije

Balkanski poročevalec budimpeštanskega vladnega organa »Pester Lloyd« objavlja poročilo o trenutnem položaju na Balkanu s posebnim ozirom na položaj in stališče Turčije. Poročevalec najprej ugotavlja, da je na Balkanu zadnje dni zavladal mir. K temu je veliko pripomogla Bolgarica, katere stališče je za Turčijo velikega pomena. Turški varnostni ukrepi ostanejo sicer še nadalje v veljavi, toda na splošno se je ozračje, zlasti nasproti Bolgariji, zelo omililo. Vendar pa v Ankari še nadalje z vso budnostjo zasledujejo razvoj v Bolgariji. Turški listi so v zadnjem času že večkrat pokazali razumevanje za bolgarske zahteve, vendar stalno pripominjajo, da sedanji čas ni ugoden za njihovo uresničenje, češ da bi preurjenega bolgarskega akcija imela za posledico samo splošno vojno na Balkanu.

Za nadaljnji razvoj položaja pa pripisujejo v Ankari — po informacijah madžarskega novinarja — največji pomen oblikovanju nemško-ruskih odnosov. V Turčiji

prevladuje mnenje, da sta Nemčija in Rusija enako zainteresirani na ohranitvi miru na Balkanu in bližnjem vzhodu. Navzile temu splošnemu popuščanju napetosti pa se ne more reči, da bi se bila diplomatska aktivnost v Ankari popolnoma ustavila. V ospredju je zlasti zanimanje za Papenove razgovore v Ankari. Ve se, da je Papen prinesel nove nemške predloge, ki pa nimajo nikakega ostrega ali ultimativnega značaja. Nemčija želi pridobiti Turčijo za prijateljsko sodelovanje ter je pripravljena dati v ta namen Ankari celo jamstva o nedotakljivosti in neodvisnosti Turčije, zlasti ako bi se ta odpovedala angleškemu jamstvu. Razen tega ponuja Nemčija Turčiji tudi gospodarske prednosti.

Turki poudarjajo, da bi bili zanje sprejemljivi samo takšni predlogi, ki bi jim zares jamčili popolno neodvisnost in nedotakljivost njihove države. Za sedaj pa ne mislijo spremeniti svojega stališča, glede katerega ne puščajo nikogar v dvomu.

BELEZKE

Zunanji minister Popov o prijateljstvu z nami

Beograjska »Politika« objavlja razgovor svojega sofijskega dopisnika z bolgarskim zunanjim ministrom Ivanom Popovom, ki je bil kot bolgarski poslanik v Beogradu eden najaktivnejših činiteljev pri utrjevanju jugoslovensko-bolgarskega prijateljstva. V svoji izjavi je dejal minister Popov med drugim: »Lahko objavite, da ni nobenega vzroka za vznemirjenje v odnosih med našima državama, kar sem naglasil že tudi v svojem govoru v sobotno jutro. Cilj naših prijateljskih odnosov je tako važen, da se ni treba ozirati na malenkosti med nami in vami. Jaz nisem pozabil niti enega svojih prijateljev v Beogradu in v vsej Jugoslaviji. Vedno se bom spominjal s posebnim zadovoljstvom časa, ki sem jih prebil v Jugoslaviji. Bil sem prijatelj Jugoslavije in bom to ostal tudi v bodoče. Vdrzevanje prijateljskih odnosov med Bolgarijo in Jugoslavijo je bilo zame vedno najvažnejše vprašanje. Dokazal sem to, ko sem bil v Beogradu in ponovil jasno in javno v svoji nedavni deklaraciji pred soborjem. Moje prijateljstvo do Jugoslavije ni prav nič zmanjšano. Moji odnosi do nje so prav tako prisrčni, kakor so bili prej. Prav tako prisrčni pa so ostali moji odnosi z jugoslovenskimi uradnimi predstavniki od predsednika Dragiša Cvetkovića in ministra zunanjih del dr. Cincara Markovića vse do mojega poslednjega jugoslovenskega znanca.«

Strnjenost Jugoslavije

»Narodna odbrana«, glasilo enakoimenste organizacije, objavlja uvodnik »Izginila je malodušnost«. V njem najprej ugotavlja, da spada med značilne lastnosti našega naroda dejstvo, da se lahko preko noči otrese vseh osebnih in strankarskih sporov, ko pozna, da gre za državne interese. Nato list nadaljuje:

»Jugosloveni nismo bili v svoji burni preteklosti nikdar imperialisti. Borili so se za svojo svobodo in neodvisnost, nikdar pa za to, da bi podjarmili tuje narode. Zaradi tega je tudi povsem naravno, da je ostala Jugoslavija v sedanjem svetovnem konfliktu nevtralna. Zadnjih 20 let je Jugoslavija ponovno dokazala vsemu svetu, da je vredna svobode in vseh neštetihi žrtve, ki so padle za njeno ustanovitve. Jugoslavija je mlado stvarjenje. Zato smo jo doslej videli samo pri plodnem konstruktivnem delu v krogu in tekmi z drugimi naprednimi in prosvetljenimi narodi. Nismo pa imeli prilike videti, kako se bo držala v težkih in usodnih trenutkih. Priliko za to ji je dal govor bolgarskega poslanca Petra Dumanova, ki je postavil zahtevo po Južni Srbiji. In kakor je svoje dni nastopila mala Srbija kot en moč v obrambi svojih življenjskih interesov, tako je tudi Jugoslavija po govoru Dumanova skočila na noge kot en moč. Preko noči so bile potisnjene v stran vse osebo in strankarske zadeve. Z njimi pa sta izginila tudi defetizem in malodušnost. Jugoslavija je dala tako enodušen odgovor, da je vzbudila spoštovanje v vsem svetu. Jugoslavija je pokazala vsem in vsakomur, da ni država, ki pristaja, da se ji reže živo meso s telesa. V Jugoslaviji bo čuval in branil sleherni Jugosloven svojo grudo kakor zenico v očeh.«

Zveza hrvatskih učiteljev

V Zagrebu se je sestalo 68 delegatov sreskih društev Zveze hrvatskih učiteljev pod predsedstvom nestora hrvatskih učiteljev Ivana Tomašića. Predsednik je najprej ugovaril, da je to prvi sestanek Zveze hrvatskih učiteljskih društev odkar je bila obnovljena. Nato je obšerno razpravljalo o potrebi reorganizacije poika na hrvatskih osnovnih šolah. Reorganizacija se mora izvesti po načelih pokonih bratov Radicev in v duhu prosvetnega programa Hrvatske seljačke stranke. Kar se tiče nove Zveze hrvatskih učiteljskih društev je dejal I. Tomašić da lahko vsotopi v njo vsak učitelj ki počuje v šolah na ozemlju banovine Hrvatske. Pri tem ne bodo nikogar vprašali kateri stranki veri in narodnosti pripada. Hrvatski učitelji se pripravljajo v vsem silami sodelovati pri izgradnji svojih domovine na temelju načel narodne in kmetske ideologije.

Zahteve subotičkih Nemcev

Poročali smo že da je podal subotički mestni svet z županom dr. Lipozeničem skupno stavko in da bo v kratkem imenovan nov mestni svet v katerem bodo zastopani tudi Bunjevići član Hrvatske seljačke stranke. Sedaj poročajo listi da se v zvezi z odstopom mestnega sveta stali tudi voditelji subotičkih Nemcev in izdelali posebno spomenico, v kateri zahtevajo zastopstvo Nemcev v novem mestnem svetu. Spomenico so izročili banu dunavske banovine dr. Kiriću.

Polemika v taboru naše nemške narodne skupine

»Deutsches Volksblatt« ostro napada apatskega katoliškega vikarja Adama Berenza zaradi njegovih člankov v tedniku »Donau« v katerih se obračunava z vodstvom Kulturbunda. Glavni organ naše nemške narodne manjšine očita vikarju Berenzu, da brez povoda napada Kulturbund, ki ni storil doslej niti enega koraka proti katoliški cerkvi in duhovščini. Kljub temu — pravi »Deutsches Volksblatt« — trdi vikar Berenz v svojem tedniku, da je Kulturbund sovražno razpoložen proti Bcgu, cerkvi in duhovščini.

List dalje očita Berenzu, da vodi odkri-

to akcijo proti vpisovanju katoliško orientiranih Nemcev v Kulturbund. Napisal je v svojem listu »Donau« da bo ostal dober Nemec tudi tisti nemški rujak, ki ne bo vstopil v Kulturbund v katerem žele združiti nemški voditelji vse pripadnike nemške manjšine v Jugoslaviji. »Deutsches Volksblatt« zavrača v karje Berenza s trditvijo, da je »pusta« vsak pripadnik nemške narodne skupnosti v Jugoslaviji, ki ni vstopil v Kulturbund škodljivec nemškega naroda in da zanj ni več mesta v nemškem občestvu.

Hitrejši razvoj v Sredozemlju?

Atenski poročevalec švicarskega francoskega lista »Journal de Genève« razmotriva strateške posledice angliško-grške vojnega sodelovanja ter prihaja do naslednjih zaključkov glede nadaljnjega razvoja operacij v vzhodnem Sredozemlju in v severni Afriki:

»Važno angliško-grške sodelovanja v Sredozemlju daleč prekaša omenlokalnega konflikta. Ono predstavlja šele uvod v borbo za ono imperalnno pot ki pomeni najkrajšo zvezo med britansko metropolo in bogatimi zemljami kakor so Indija, Singapur, Avstralija in Nova Zelandija. Verjetno je zato da bo Velika Britanija skušala na tem področju preiti iz svoje dosedanje obrambe v napad. I'd tega prvega večjega merjenja sil v Sredozemlju bo odločil o udarcih, ki si jih bosta kasneje izmenjavali obe nasorotni velesili. Bližnje mesce se bodo dogodki v tem pasu odigrali hitreje kakor doslej.

Snovanje zapadno evropskega gospodarskega bloka

Švicarski listi poročajo iz Berlina, da se bo te dni podala v Francijo delegacija nemških industrijcev da bi začela razgovore s francoskimi industrijci. Namen teh razgovorov naj bi bila čim urešna vzpostavitev normalnih gospodarskih odnosov in najtesnejšega gospodarskega sodelovanja med obema državama zlasti metalurški, papirni, lesni in kemični industriji. Osnovni na bi se pšeben nemško-francoski gospodarski odbor kot trajna ustanova. Kasneje naj bi se prtemen s sodelovanju tudi španski industrijci, tako da bi se stvoril na ta način tako zvani zapadnoevropski gospodarski blok pod nemškim vodstvom kot jedro vključitve vse ostale zanašne Evrope v to gospodarsko sodelovanje. Posebno pozornost naj bi nova gospodarska organizacija posvetila izmenjavi delovne sile, ki naj bi pripomogla k čim popolnejši izrabi proizvodnih možnosti nemške, francoske in španske industrije.

O angleški pomorski strategiji

Londonski poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« razpravlja o angleški pomorski strategiji, ki jo takole značuje:

»Naloga angleške pomorske strategije je danes v tem da navzlic nepredvidenim prednostim, ki si jih je bil pridobil v tej vojni nasprotnik, dokaže, da e gospodstvo na morju končno odvisno samo od — la diji, in sicer velikih in malih ladij, ter da sovražne pomorske sile prot tako utemeljeni pomorski nadladi ne morejo preiti v prednost niti iz boljnih operacijskih operacij, ako se po številu in udarnosti svojih ladij šibkeje. Tako si morame razlagati na primer tudi angleško pomorsko podjotnost v Sredozemlju.«

»Francija ni mrtva«

Lavalov organ »Moniteur«, ki izhaja v Clermont-Ferrandu, je objavil te dni članek, v katerem odločno zagovarja pravilnost sedanje politike maršala Pétaina. List apelira na »združi človeški razum« Francoske ter prihaja v daljših izjavanjih do naslednjega zaključka glede sedanje položaja Francije:

1. Nismo poraženi. 2. Francija ni mrtva. 3. Našli smo sposobne ljudi, ki jasno vidijo naprej in ki so državo rešili pred anarhijo. 4. Francija more računati ednole s sama s seboj. 5. Pojavilo se je novo upanje: šest premagane in šest zmagovalne države sta po prostovoljnem sklepu našla osebnosti. 6. Opustimo vsako lažno upanje, da bi bilo mogoče zabrisati vse posledice poraza. 7. Po sedanji dramli bo vstala nova Evropa, v kateri bo mesta tudi za Francijo.

Izpred sodišča

Ljubljena, 6. decembra. Pred velikim kazenskim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha, se je moral zagovarjati odoščeni dohodarstveni paznik Ciril Smuk iz Ljubljane proti obtožbi državnega »očila g. Lendovca«, da je zakril kot član Ljotičevega zbora protidržavno propagando v smislu § 1. — 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Razprava, ki se je vršila ob izključitvi javnosti, je trajala skoraj štiri ure. Po krajšem posvetovanju je veliki senat obsodil Smuka, ki ga je zagovarjal odvetnik dr. Jakše, na 3 mesce in 15 dni zapora ter na 60 din denarne kazni in sicer le glede prve točke obtožbe toda ne v smislu kvalifikacije po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, temveč v smislu § 307. k. z.

Pravda okrog poslovanja bivšega občinskega delovodje z Vač pri Litiji. Pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha je bila danes ve dopoldan razprava proti trgovcu Fortunatu Certancu z Vač pri Litiji. Obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec dr. Hinko Lučevnik, je Certanca dolžila zločinstva utaje v smislu § 319. l. k. z. in zoper službeno dolžnost v smislu § 397. l. k. z., ki ju je zagrešil v svojstvu javnega uslužbenca v času od 1. l. 1933 — 1. 5. 1936 l. Pravda okrog Certancevega poslovanja traja že skoro pet let in je v tem času obredla ves sodni aparat od najnižje do najvišje stopnje. Po današnji razpravi in dolgotrajnem posvetovanju senata pa se je mogoče sodišče le v eni izmed 21 točk obtožnice prepričati o obtoženi krivdi in ga je zaradi utaje zaupane mu hranilne knjižnice z vlogo 3.400 din obsodil pogojno za dobo 2 let na 2 mesca zapora. Obtoženi Certanec pa tudi s to sodbo ni bil zadovoljen in je po svojem pravnem zastopniku dr. Vovku prijavil revizijo procesa zaradi izreka o krivdi in priziv zaradi odmere kazni.

SPORT

V šiški že brnijo motorji

Jutri ob 14. bo tamkaj velika motociklistična dirka — v dobredelne namene

Včeraj popoldne se je na Hermesovem dirkališču že zbralo precejšnje število dirkačev, ki so vse popoldne trenirali in preizkušali svoje stroje. Podoba je bila, kakor da bi bili sredi poletnega časa. Vozači so dirveli po dirkališču, da je gledalec kar jemalo sapo.

Naši domači vozači se z veliko vneto pripravljajo, da bodo dali tujim čim večji odpor. Zavedajo se, da bo treba dati vse iz sebe in si z vratolomno vožnjo priboriti zmago.

Opazili smo našega mladega Trampuža, ki postaja iz dneva v dan boljši. Ta poštvovalni vozač dela vse mogoče in nemogoče s svojim AJS motorjem, tako da je od njega pričakovati še marsikaterih presenečenj. Tudi ostali vozači se mrlično pripravljajo za to veliko nedeljsko borbo.

Starši je bil na današnjem treningu v sijajni formi. Vse nekam kaže, da bosta imela v nedeljo hud obračun z Zagrebčanom Babičem. Vsek, ki smo videli ta dva »asa« na zadnjih dirkah, dobro vemo, da

bodo morale biti med njima ogorčene borbe, pa naj bo potem zmagovalac kdor koli. To sta res dva velika rivala v dirt-treck vožnji.

Dirkališče je v odličnem stanju in so bili že na današnjem treningu postavljeni novi rekordi. Glavni trening bo danes popoldne od pol 14. pa do večera. Ostale priprave so vse v teku in upamo, da bodo dirke potekle v najlepšem redu.

Pričetek dirk bo točno ob 14. in se bodo vse točke hitro razvijale, ker drugih točk razen z motorji ni na sporedu. Vsekakor se občinstvu obeta lep sportni užitek.

★

Moto Hermes ponovno opozarja vse, ki bi se hoteli v nedeljo voziti z motorji ali avtomobili, da lahko tudi nedirkači dobijo vozno dopustilo s pogojem, če se v nedeljo dopoldne od pol 11. udeležijo propagandne vožnje po mestu. Izkaznice se bodo izdajale drevi med 19. in 20. uro pri »Šestice«.

Jutri dobimo novega nogometnega prvaka

Zadnje štiri tekme v slovenski ligi bodo v Ljubljani, Trbovljah, Mariboru in na Jesenicah

Glavni tekmovalje v območju Slovenske nogometne zveze, tekme za prvenstvo v slovenski ligi za sezono 1940/41, so dosepele v zaključno fazo. Jutri bodo na sporedu še zadnje štiri tekme — spet izvezemamo ono razveljavljeno med Marsom in Kranjem, ki jo bo treba odigrati še enkrat —, ki bodo dokončno postavile vseh 5 kandidatov na svoja mesta. Vrstni red v tabeli je sedaj naslednji: 1. Ljubljana, 2. Železničar, 3. Amater, 4. Kranj, 5. Bratstvo, 6. Mars, 7. Maribor in 8. Olimp. Če se bodo jutrišnja srečanja končala po naših prognozah, to se pravi, če bi po dve točki spravili Ljubljana, Železničar, Amater in Maribor, potem bo vrstni red ostal nespremenjen in bo naslov novega prvaka SNZ ostal sedanjemu favoritu in bivšemu predstavniku v državni ligi — SK Ljubljani. Ker pa je žoga okrogla in se včasih zgodi z njo baš narobe, kakor računajo oni brez nje, moramo do jutri zvečer počakati — na prave številke.

Zadnje dejanje ligaškega tekmovalja bo odigrano v naslednjih štirih parih:

Da ali ne ... ?

Vprašanje pred tekmo med Ljubljano in Kranjem

S tem vprašanjem se bodo bavile misli vseh onih, ki bodo pohteli jutri na igrišču Ljubljane, da prisostvujejo zadnji letošnji prvenstveni borbi naše Ljubljane. Kompletno množico beleženih se bo namreč sestalo v revančnem srečanju z moštvom SK Kranja. Kakor znano, so si Ljubljanci pri zadnji tekmi v Kranju malo preveč opekli prste; zato pa smemo upravičeno upati, da imajo trden namen dokazati jutri, da so imeli takrat res črn dan in poraza niso zaslužili. V moštvu Ljubljane bodo spet nastopila stara rutinera Pepček in Lah. Slednjemu je zaradi blessure, ki jo je dobil v tekmi proti Železničarju, ušel izpred nosa naslov najboljšega strelca v slov. ligi, naslov, ki mu ga bo zelo težko doseči, čeprav bi ga po svojih sposobnostih gotovo najbolj zaslužil. Težko bo prehiteti Mar-

sova Žigona, ki je pred njim za cele tri zgoditke.

V ostalem bodo nastopili za Ljubljano: Rožič, Ceglar, Jerman, Pupo, Šercer, Perharč, Smole, Lah, Jež, Pepček in Erber. — Upajmo, da bodo v svoji letošnji poslednji nastop vložili vse znanje in vso odločnost. Naslov slov. nogometnega prvaka mora pripasti Ljubljani!

Tekma se bo pričela točno ob 14. na igrišču SK Ljubljane pod taktirko sodnika g. Vrhovnika. V predtekmi, ki se bo začela ob pol 13. bosta nastopili rezervna Ljubljane in Svoboda. Dve dopoldne pa se bodo spoprijeli subjuniorji Ljubljane in juniorji SK Svobode. Začetek ob 11.

Ostali trije pari

Prizorišča ostalih treh tekem bodo na Jesenicah ter v Trbovljah in Mariboru.

Jesenjska tekma med Bratstvom in Železničarjem, ki se bo začela ob 14., bo ogorčena borba za prestiž domačega moštva, čigar nasprotnik pa je zelo močan in mu tudi na tujem igrišču pripisujemo več nade na zmago kakor domačin.

Trboveljska tekma med Amaterjem in Marsom, ki se bo prav tako začela ob 14., bo za Amater odigrana v ugodnih okoliščinah, kakor so bile one nekatere zaporedne v začetku tekmovalja, ki so mu prinašale zmago za zmago. Trboveljski rudarji so doma zmerom zalagali s takim elanom, da jim niso bile kos niti najboljši od ostalih.

★

Mariborska tekma med Mariborom in Olimpom z začetkom ob 14. na igrišču Železničarja bo prav za prav samo prestižna čarja za obe zadnjeplasirani moštvi med vsemi, v kateri pa ima Maribor razen sigurne premoči v moštvu tudi prednost domačega igrišča. Verjetno bosta torej ti dve točki ostali njemu ...

★

Mladinska prvenstvena tekma Celje—Jugoslavija, ki bo odločila, kdo bo zasedel prvo mesto na tabeli, se prične jutri ob 14. na celjski Glaziji.

nas bo posetil tudi Jaka Smolilaka s svojimi sodelavci. Smuk!

Gozdni tek smučarjev. Smučarski klub Ljubljana priredi v nedeljo dne 8. t. m. gozdni tek za verificiranje in neverificirane smučarje na progi 2, 3 in 5 km. Start ob 11. pri gostini »Strelšček« pod Rožnikom.

OTVORITEV DESALISCA SK CELJA

SK Mars. Pozivam vse igralce ligaškega moštva, da se danes udeležijo strogo obveznega članskega sestanka, ki bo ob 20. v gostini pri Ivanu, Aleksandrova c. 5. Igralci Avsee, Košmerji, Gvardjančič in Pavlica naj se v ponedeljek ob 19.30 zjase v poslovnih prostorih SNZ zaradi zaslišanja po kazenskem odboru. Načelnik.

Motoklub Ilirija. Drevi ob 20. klubov družbi večer pri »Cebavu« v St. Vidu (Fr. Fric). — Tramvajska postaja.

Sportni klub Brežice priredi drevi ob 20. v dvorani Narodnega doma Miklavžev večer. Dekleta, fantje in prijatelji kluba, pridite polnoštevno, saj bomo po odhodu Miklavža od zvokih godbe veselo zaplesali, če bo dovolj prijetno tudi čez polnoč.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 62 objavlja tudi med drugim več člankov v zvezi z nedeljsko tekmo med Madžarsko in Hrvatsko v Zagrebu. Številka je izpolnjena še z raznim gradivom o zadnjih dogodkih na terenu in za zeleno mizo, iz naših krajev pa se en članek nanaša na nogometno tekmovalje v slovenski ligi, drugi pa na precej žolčno polemiko med dopisnikom iz Ljubljane in sobesednikom, ki mu njegovo delovanje ni po godu. Posamezne številke tega zagrebškega sportnega poltednika so po 1 din.

Gorenjska zimskosportna podzveza na Jesenicah sklicuje širšo sejo GZSP na dan 8. decembra t. l. na Jesenicah v hotelu Triglav s pričetkom ob 14.30. Dnevni red: otvoritev in pozdrav predsednika, poročila odbornikov o delu podzveze glede na novi položaj, naši odnosi s Slovensko zimskosportno zvezo, program za sezono 1940/41, izlet gorenjskih smučarjev in slučajnosti. Vabljeni vsi zastopniki klubov in društva, zaradi važnosti dnevnega reda. Uprava.

Iz Gornjega grada

gg— Vodovod bi bil nujno potreben tudi v Podsmrečju in na Produ, kjer meščani še nimajo vodovoda in morajo daleč hoditi po pitno vodo. Naj občinski odbor poskusi, da bo to vprašanje v bodočem proračunskem letu rešeno ugodno za oba dela mesta.

gg— Božičnice bo naše šolske vodstvo tudi letu priredilo v decembru v Sokolski domu. Nabirajo bo v kralem med prebivalstvom in prosi za zdaj, da vsak po svojih močeh prispeva, da bo številna, revna šolska mladina vsaj skromno obdarovana za Božić.

IZ SMK LJUBLJANE

Miklavžev večer. Smučarski klub Ljubljana priredi drevi ob 20. v dvorani kolo-dvorske restavracije svoj vsakoletni Miklavžev večer. Vabi prijatelje kluba, naj se ga udeležijo v čim večjem številu. Spored je pester, za zabavo je preskrbljeno. Darila oddajte kar tamkaj. Opozarjamo, da

SOKOL

Sokolsko društvo Ljubljana III. priredi danes v soboto ob 8. uri društveni večer s bogatim sporedom in plesom. Tudi Miklavž nas bo obiskal. Čisti dišeč prireditve je namenjen za zimske pomoči revni sokolski deci. Glede na dobrodelni namen prireditve vabimo vse naše članstvo kakor tudi ostalo napredno javnost ter bratska društva, naj nas v obilnem številu obiščejo.

Proslave 1. decembra

Na višji pedagoški šoli v Beogradu študira letos nad 20 slovenskih učiteljev iz raznih krajev Slovenije. Na pobudo svojih profesorjev so v družbi srbskih tovaršev odpotovali na narodni praznik z mestnimi avtobusi na Avalo, kjer so se poklonili ob krasnem spomeniku Neznanega junaka. Slušaletski Zmagoslav svajger je v imenu teh položil krasen šopek in je v izbranih besedah poveljeval padle junake ter obljubil zvestobo mlademu kralju Slovenski slušaletski imajo tudi svoj pevski zbor, ki je pod taktirko Draga Korosca (iz Lok pri Zagorju) zapel pesni »Oj Doberdober« in »Od Urala do Triglava«. Obe pesmi sta se vseh navzočih prav močno dojmljivo. Bile so tudi primerne deklaracije, nakar je bila lepa proslava zaključena.

V Litiji je bila posebno pomembna slovesnost, ko se je mnogo občinstva zbralo k slavnostni akademiji v Sokolskem domu. Književnik Vladimir Levstik je v svojo mojstrsko besedo prikazal borbe za Jugoslavijo in je bil ponovno prekinjen s toplim odobravanjem, saj je govoril vsem iz srca. Svoj govor je uvedel s pristožno čestitko k rojstnemu dnevu Jugoslavije. Jugoslovani so enako ljubili prav vsi kraji naše države, kar je zlasti potrjeno na mučeniški doživetju v Bitoli. Naše zemlje ne damo nikomur, ker vemo, da je iz starih src naših očetov in mater. Kdor koli bo segel čez naše meje, naj ve, da je Jugoslavija prostor smrti za one, ki iztegujejo po njej svoje grabežljive roke. Tako krepkih besed, prelitih v pesniško obliko, na litiskem odru še niso slišali. Ki čestno poslanstvo naših književnikov, ki stopajo kot vodniki pred širše občinstvo, ga utrjujejo v težkih dneh preizkušnje in ga s svojo odlično, možno besedo prepišejo v spomin, katero že narod sam goji v svojih srcih. Hvala Vladimiru Levstiku! Večer so izpolnile krasno navezane telovadne točke, deklaracije, dramatizirana pesem in elegična slika. Nato je starosta br. Lačar zapel pesni »Naj bo naša država« in »Naj bo naša država«.

Čestitke Sokol je na narodni praznik priredil dobro uspešno akademijo. Brat starosta je obširno zabil današnje dobo in poudaril, da je slovanstvo na pobodu, pri tem pa pritiče velika vloga sokolstvu, ki bojuje nekrvavi boj z orožjem v duhu in resnici. Nato je br. Preželi odkril sorninsko ploščo Viteškemu kralju in izpregovoril nekaj točnih besed. Na plošči je napis »Aleksander I.«, sploj »Petrova petletka«, na levi letnica 1936, na desni pa 1940. Odkritju je sledila akademija s pestrim sporedom. Odlikovali so se člani s težkimi prostimi vajami, največ priznanja pa so žele članice.

V Prevaljah je bila v docela napolnjeni dvorani Sokolskega doma slavnostna akademija in so sodelovali razni članice vsi telovadni oddelki in sokolski pevski oktet. Vse telovadne točke so bile skrbno nastudirane. Br. prednjaki in s. prednjake so vložili mnogo truda, zato pa so vsi nastopajoči izvedli svoje vaje leno in dobro in so bili deležni krepkega priznanja. Ko se je odprl zastor, je gledalce presenetil krasen pogled na oder, poln sokolske mladine in telovadnih, ki jih je bilo skupaj okrog 100 in ki so pozdravili državno zastavo. Nato se je gladko razvil obširni spored, ki je obsegal 20 točk. V lepo zasnovanem daljšem govoru je prikazal pomen prvega decembra starosta br. dr. Flis. Narasčajoča s. Janekovičeva pa je lepo deklarirala Ganevo pesem »Prvi december«. Od telovadnih točk je posebno uveljavila gimnastični sestav ženskega narasčaja in vaje ženske dece »Lutke« ter moške dece »Čevljarčice« in spremljavo klavirja. Zelo dobro so se odrezali člani in narasčajočice na bradli. Patriotičen poudarek je dala akademiji uprizoritev simbolične prizora »Zedinjenje«. Sokolski oktet pa je zapel tri priložnostne umetne pesmi. Za zaključek so vsi sodelujoči zapeli »Pesem sokolskih legij«, nakar je bil prijeten družabni večer.

V Podnartu je bila svečana proslava v sokolski telovadnici, ki ji je prisostvovalo toliko članstva, narasčaja in ostalega občinstva kakor še nikoli. Vodil je starosta Ciril Pozarčnik, o pomenu praznika pa je krasno govoril dr. inž. Metod Pogacnik. Moški zbor je zapel »Svanula zora«, sledila je recitacija »Domovina, naša matič«. Po zapirski je vsa dvorana zapela »Hej Slovani!«. Poseben pomen je dal proslavi nastop moškega zbora primorskih pevcev iz Kranja. Zapeli so vrsto lepih narodnih pesmi in želi mnogo odobravanja. Ne želimo nič drugega, kakor da nas dragi bratje spet kmalu obiščejo.

V Sevnici je Sokolsko društvo priredilo večerno akademijo in je bila dvorana do kraja polna. Sokolska koračnica, poslaničica, slovesna zaobljuba, potem krasni nastopi vseh oddelkov, zlasti pa čišča beseda članov in članic v narodnih nošah — vse je žele polno odobravanja in je izrekal vadijteljskemu zboru priznanje. Z veselovansko himno je bila akademija zaključena. V nedeljo je bila v Sokolskem domu prva lutkovna predstava »Jurček-krojaček« pod spretnim vodstvom br. Marusiča. Mladina je že radostno čakala nanjo. Naj brž sledijo nove igrice! V petek 6. t. m. obdaruje sokolski Miklavž 120 sokolske dece in narasčaja. V nedeljo pa bo prav prijetno miklavževanje za odrasle. Otvorili bomo novo dozdano stransko dvorano za kar največ zaslug br. gospodarju, ki je ves svoj prosti čas posvetil skrbnemu delu dozdavne.

V Novem mestu je sokolsko društvo za uvod v veliki praznik priredilo tečaj za novo članstvo s predavanji o zgodovini telovadbe, o sokolskih smotih, o zgodovini Sokolstva in o jugoslovenskem sokolstvu posebej. V soboto zvečer je bila svečana akademija. Že dolgo ni bila velika dvorana z galerijo tako nabita. Velika dvorana je bila okrašena z izbranimi slikami in z župnim praporom, ki ga je podaril kralj Peter za 50letnico novomeškega Sokola in s praporom društva po državni himni je

„Ruka ruku mi je, a obraz obadvi, e“

Da je ovo zn k kakvoće, to ve ni om ta na ni'e!

spregovoril župni starosta dr. Vasič Ivan, nato so se menjali nastopi in igranje sokolskega orkestra. Akademija je bila zaključena s »Pesmijo sokolskih legij«. Splošna sodbja: odlična akademija! Na narodni praznik je bila svečana seja društva. Novih članov je 42, iz narasčaja pa je prišlo 18 članov in članic, ki so bili vsi zapreženi. Popoldne se je ponovila akademija za deco in narasčaj in ostalo občinstvo, ki ni moglo biti prejšnji večer pri akademiji. Miklavž bo nosil 5. t. m. ob 15. za deco in narasčaj, zvečer pa za članstvo. V soboto bo koncert pomožnega sokolskega orkestra.

V Slovenjem Gradcu je bila na večer pred praznikom svečana akademija in je bila dvorana polna. Pozdravu državne trobojnice je sledil dramski prizor »Sokol, sanja in resnica«. Potem so se vstili v vzornem redu nastopi vseh telovadnih oddelkov, kakor da bi tekmovali za prven-

stvo. Po akademiji je vedril srca »mali orkester« brata Cirila Cajnika. Prijetna družnost je razveseljevala stare in mlade. Na praznik zedinjenja je bila po masi svečana akademija. Krepke besede staroste Rojnika, deklaracije, poslaničica, pomemben govor prosvetarja br. Arriglerja, zaobljuba novih članic in članov, navdušujoča pesem »Hej Slovani«, vse to je dvignilo zavest in ponos narodne svobode. Sokolski pripadniki so se popoldne v velikem številu udeležili akademije slovenskih fantov in deklet v dokaz, da so slovenski živelj na meji zaveda skupne narodne usode.

V Zagorju so se vsi sokolski telovadci dobro pripravili za nastop v počaščenje narodnega praznika, akademija v soboto zvečer je bila nepričakovano dobro izvedena, da je mnoge kar presenetila. To soboto 7. t. m. ob 20. in v nedeljo ob 16. pa bo sokolsko gledališče uprizorilo Kreftove »Celjske grofe«, zaradi katerih se je moral odreni prenoviti po osnutku Vala Bratine, člana Narodnega gledališča iz Ljubljane. Zagorsko občinstvo bo deležno užitka kakor redkokdaj na deželi.

Zbor predstavnikov hrvatskega učiteljstva Srečen, da je učakal hrvatsko banovino, se je najstarejši govornik zgrudil od kapi zadet

Zagreb, 6. decembra. Prvi sestanek predsednikov hrvatskih učiteljskih društev je bil pretekli četrtek v Hrvatskem učiteljskem domu v Zagrebu. V nagovoru je predsednik Tomasić poudaril, da se hrvatski učitelji zdaj res počutijo kakor v svojem domu, ko so svoji na svojem. Prvi pozdrav so zatorej poslali dr. Vladku Mačku, ki naj srečno vodi krmilo hrvatske čimovine v skupni državi Jugoslaviji. V zvezi hrvatskega učiteljstva je včlanjenih 83 društev, ki štejejo 5.000 članov in članic. Naloga hrvatskega učiteljstva je, da na temelju hrvatske kmetijske kulture dela za napredek čimovine, posebno še šolstva. Gojiti je treba visoko etično zavest in moralne vrline hrvatskega naroda, krepiti je treba domoljubje, sodelovati z banako oblastjo pri urejanju šolstva ter se truditi za socialno zaščito šolske mladine.

Na skupščini se je razvila prav živahna debata. Predsednik Tomasić je ostro obsodil kritike, ki žalijo zaslužen učitelje, imenuje jih mumijske. Med govorniki je nastopil tudi stari upokojen šolski nadzornik Mijo Vuković, ki je naglašal svojo srečo, da je doživel banovino Hrvatsko. Rekel je še, da se počuti v svobodi: domovni deset let mlajšega. Ko je tako dal duška svojemu zadovoljstvu in žel burno priznanje, se je podal proti vratom. Naenkrat je omahnil. Učitelji so ga prestregli v naročje in tedaj je Mijo Vuković izdihnil. Njegova smrt je zbudila globoko obžalovanje prisotnih. Pokojnika so začasno položili v sosednjo šolsko sobo poleg klopi, ob katerih je starček preživel dolga leta svoje službe. Nato je bil s furgonom prepeljan na sodno-medicinski inštitut na Zelenem bregu, kjer so truplo raztelesili.

Pomen malega gospodarstva Pričetek širšega organizacijskega dela v Ljubljani

Ljubljana, 6. decembra. Povsod je danes med najvažnejši problemi položaj malega človeka. Hude socialne potrebe doživljajo marsikje zaradi neugodnega stanja stanu malega človeka. Razumljivo je torej, če se v najrazličnejših državah trudijo, da bi se položaj srednjega stanu in slehernega malega človeka gmotno in socialno dvignili.

Poglavitna prizadevanja gredo v tej smeri, da bi se mali človek okrepil gospodarsko, da bi imel lastni dom in v tem okviru tudi skromno prehrano za družino. Tako podpirajo zidavo družinski hiše, pospešujejo vrtnarstvo in sadištvo in vsestransko omogočajo, da bi bil ta stan čim bolj gospodarsko neodvisen.

Pri takem prizadevanju postaja posebno važna tudi reja malih živali. V mnogih državah je postala reja malih živali pomembna gospodarska panoga. Pri nas je reja malih živali še vedno dokaj slabo razvita, četudi imamo vse pogoje, da se obsežno razvije. Letošnja razstava na Ljubljanskem velesejmu pa je pokazala, da ima reja malih živali tudi pri nas že zdrav temelj. Društva malih gospodarjev se po vsej Sloveniji trudijo, da to važno narodno gospodar-

ske panogo dvignejo do zadovoljivega stanja.

V zadnjem času se prav posebno trudi v tej smeri Društvo rejcev malih živali v Ljubljani. Povsod v mestu ima znatno število članov. Zlasti na periferiji mesta je lepo število malih gospodarjev, ki se z gojitvijo malih živali pečajo prav smotno in uspešno. Kljub temu pa je vse šele pri začetkih.

Da se reja še bolj razvije in doseže stanje, da bo lahko malemu človeku v krepko gospodarsko opor, je društvo začelo združevati po ljubljanskih okrajih skupine, ki se bodo brigale za nadaljnji razvoj te važne gospodarske panoge. Poleg tega bo društvo začelo pripravljati brezplačna poučna strokovna predavanja. Prvo tako predavanje bo to soboto, 7. decembra, v šoli na Grabnu na Cojzovi cesti, kjer bo šolski upravitelj g. L. Palj predaval o umnem malem gospodarstvu in bo s pestrimi skiptičnimi slikami pokazal kakšno naj bo tudi smotrna reja malih živali, da bo gospodarska in uspešna. Po predavanju bo sestanek malih gospodarjev iz okrajev St. Jakob in Trnovo.

Iz življenja na deželi

Iz Brežic

br— Na pša je streljal, pa je zadel dve ženski, Lovski čuvaj H. M. iz Ponikve je šel te dni mimo Zgriške k lovskemu zakupniku Katinu v Orežje. Ker je hotel mimogrede obhiti še svoj lovski revir, je nosil s seboj dvocevko. Okrog 18. ko je bila že popolna tema, pa mu je nasproti privozil motociklist in v siju žarometne je čuvaj opazil psa brez znamke. Ker je za ta okraj odreden strog pasji kontumac in ker se je zadnje čase pojavila steklina, je čuvaj v bojzani, da je pes stekel, pomeril nanj, a pes jo je že popihal iz svetlobe v temo. Strel pa je zadel v vrat in levo ramo nasproti prihajajočo Marijo Munčevico iz Rejca in njeno hčerko 16letno Slavko v desno ramo. Na srečo rane niso hude in sta obe izven nevarnosti.

br— Tatovi so se spravili nad vino, Marko Spiller, posestnik in vinogradnik iz Bucerje, je prijavil orožnikom, da mu je nekdo odnesel iz kleti v vinogradu okrog 150 l vina, vrednega nad 1.300 din. Orožniki so ugotovili, da se je tat spizljal v klet skozi odprtino, ki jo je napravil v steni v izmeri pol kv. m. Tat, ki so ga že izsledili, je 35letni P. L., ki ima še več drugih grehov na vesti.

Znani koncertni tenorist Slavko Lukman spet nastopa v raznih krajih po deželi. Drega ob 20. bo nastopil v dvorani Delavskega doma v Hrastniku, prihodnjo soboto pa bo pel v dvorani Forte v Trbovljah. Na sporedu so operne arije in pesmi. Na klavirju ga spremlja gđ. Krištofova.

Umrila nam je naša ljubljena mama

Klotilda Pecher roj. Deisinger

katero spremimo k zadnjemu počitku v soboto ob 15. popoldne.

Škofja Loka, Krško, Metlika, 5. decembra 1940.

Žalujejo rodbine:

PECHER, IPAVEČ, LEBEN, GRABRIJAN in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Kampa, kam?

seveda i Din 3ave
in za šifro ali dajanje
naslovov 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Pri Poljsaku

vsako soboto, nedeljo in
praznik vesel družabni
večer, igra prvovrstna
jazz godba izvirne do-
mače kolone. Vsi vabijo
ni. 32598-18

Pri Putrihu

danes in jutri vesela
zabava s plesom. 32608-18

Gostilna Martine

Zg. Šiška, tel. 41-88. Ju-
tri veselo Miklavževa-
nje! Darila sprejemamo
danes in jutri! 32607-18

Sv. Miklavž

razdeli darila danes
zvečer v gostilni Lovšin
32624-18

Službo dobi

seveda i Din 3ave
in za šifro ali dajanje
naslovov 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Sprejem

perfektno knjigovodstvo
z nekaj let prakse. Ob-
vladanje nemške kores-
pondence. Ponudbe pod
»Perfektna« na ogl. odd.
Jutra. 32572-1

Zagar

izkušen pri venecijanski
cirkularisti, smoten ve-
sten pošter, in zanes-
ljiv, oč. šestih nepre-
skrbjenih otrok, prosti
kakršnokoli zaposlitev
pri lesni industriji ali
kakem drugem podjet-
ju kot nočni čuvaj ali
slično. Ališ Alojzij Zg.
Pirniče 101. p. Medvedov
32508-2

Pošteno dekle

do 25 let staro, se ta-
koj sprejme k otroku
Valena mora biti tudi
vrtni del. Ponudbe po-
lati na: Boža Čas Me-
ša pri Dravogradu
32491-1

Drvarjev

in oglarjev
rabimo večjo partijo za
takoj. Ponudbe na Elek-
trožaga, Kočevje. 31997-1

Samostojne delavke

ženjske perila z znanjem
samostojnega krojenja. —
sprejme Ruža Mater, Beo-
grad, Terazije 5. 31308-1

Službe išče

vsaka beseda 50 par za
tajanje naslovov 5 Din.
Najmanjši znesek 15 Din

Pošten fant

vojščinu prost izkušen
kovač, išče kakršnokoli
nastanitev. Ponudbe
pod »Deloven, pošten«
na ogl. odd. Jutra. 32506-2

MANUFAKTURISTI!

Novo osnovani trvdki

LULIČ I ZAJEC

ZAGREB, Martičeva ul. 14/e.

je prispela velika količina desiniranega
barhenta za perilo, srajce, pidžame,
plašče itd.

POSETITE NAS!

Jacek Skok in Skakec

Poskoki dveh navihancev
v treh poglavjih.

Je krogla luknjo naredila,
na botra se je voda villa.
Osvežen od nenadne prhe,
je kriknil boter: »Mrhe! Mrhe!«

7.

Lokali

seveda i Din 3ave
in za šifro ali dajanje
naslovov 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Gostilno

v Ljubljani oddam v
najem. Kegljišče, balni
šče, vrt, lastna konce-
sija. Pojasnila: Ašker-
eva 42-L. 32548-19

Posest

seveda i Din 3ave
in za šifro ali dajanje
naslovov 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

»Realiteta«

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Prešo-
va ulica 64-L. Telefon
44-20. 279-20

Hiša z mesarijo

in trg, lokalom napro-
daj v Blokah. Proda-
se tudi na obroke, po-
jasnila daje Franc Pa-
rtnost, Nova vas pri
Rakeku. 32605-20

Dobro obrat-
dobro volje!

izkušen pri venecijanski
cirkularisti, smoten ve-
sten pošter, in zanes-
ljiv, oč. šestih nepre-
skrbjenih otrok, prosti
kakršnokoli zaposlitev
pri lesni industriji ali
kakem drugem podjet-
ju kot nočni čuvaj ali
slično. Ališ Alojzij Zg.
Pirniče 101. p. Medvedov
32508-2

Pošteno dekle

do 25 let staro, se ta-
koj sprejme k otroku
Valena mora biti tudi
vrtni del. Ponudbe po-
lati na: Boža Čas Me-
ša pri Dravogradu
32491-1

Drvarjev

in oglarjev
rabimo večjo partijo za
takoj. Ponudbe na Elek-
trožaga, Kočevje. 31997-1

Samostojne delavke

ženjske perila z znanjem
samostojnega krojenja. —
sprejme Ruža Mater, Beo-
grad, Terazije 5. 31308-1

Službe išče

vsaka beseda 50 par za
tajanje naslovov 5 Din.
Najmanjši znesek 15 Din

Pošten fant

vojščinu prost izkušen
kovač, išče kakršnokoli
nastanitev. Ponudbe
pod »Deloven, pošten«
na ogl. odd. Jutra. 32506-2

Službe išče

vsaka beseda 50 par za
tajanje naslovov 5 Din.
Najmanjši znesek 15 Din

Pošten fant

vojščinu prost izkušen
kovač, išče kakršnokoli
nastanitev. Ponudbe
pod »Deloven, pošten«
na ogl. odd. Jutra. 32506-2

MANUFAKTURISTI!

Novo osnovani trvdki

LULIČ I ZAJEC

ZAGREB, Martičeva ul. 14/e.

je prispela velika količina desiniranega
barhenta za perilo, srajce, pidžame,
plašče itd.

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

POSETITE NAS!

Stanovanja

seveda i Din 3ave
in za šifro ali dajanje
naslovov 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Dve osebi

iščeta malo, solčno
ceno stanovanje —
za stalno, kjeroli.
Glavni pogoji: ugodna
lega za čebelarstvo. Po-
nudbe na ogl. oddelk
Jutra pod »Točna in
mima stranka«.
32604-21a

100.000 din

posodim onemu, ki mi
da za obresti dvoobno
stanovanje v Ljubljani.
Ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »Stanovanje
za obresti«.
32595-21a

Sobo odda